

Datum
2 juni 2023

Coalitieakkoord AGV 2023 - 2027

Waterkracht

Inhoud

Inhoud	3
Voorwoord	5
1 Inleiding	7
2 Waterveiligheid	8
3 Voldoende water	11
4 Gezond water	15
5 Gezuiverd afvalwater	19
6 Cultuurhistorie en recreatie	21
7 Klimaat	24
8 Dierenwelzijn	29
9 Moderne overheid	32
10 Digitalisering	36
11 Financieel beleid	38
12 Bijlage – portefeuillevverdeling	40

Voorwoord

De klimaatcrisis beukt in op ons waterschap. Dit bedreigt onze veiligheid, voedselvoorziening, onze planten en onze dieren. Nooit in de 500 jaar van ons bestaan is de noodzaak van samenwerken bij het beheer van ons water zo duidelijk geweest. We hebben dit akkoord niet voor niets 'Waterkracht' genoemd. Zonder zeer deskundig en krachtig watermanagement is het niet mogelijk om hier – in dit stuk laaglandveen onder de zee en op deze zandrug - veilig te blijven wonen.

Dit besef is niet nieuw. Bestuurders voor ons hebben daar al op in gespeeld. Amstel, Gooi en Vecht is een fusie van vele waterschappen en werkt zeer nauw samen met inliggende gemeenten en Amsterdam en andere overheden om samen te zorgen voor veilig, schoon en voldoende water en de watertaken beter uit te voeren. Naast de steeds grotere opgaven die op de korte termijn op ons afkomen en de verantwoordelijkheden die bij die taken horen, zijn er voor de lange termijn ook stappen te zetten. In het akkoord zijn op dat gebied ook ambities geformuleerd voor de noodzakelijke duurzaamheid.

De vraag is of die ambities ver genoeg gaan. De realiteit is wel dat we daarvoor beperkte middelen hebben. In elk geval is er onvoldoende rekening gehouden met de kosten die er gemaakt moeten worden. Zuinigheid is terecht een deugd in dit land maar de ongekennde uitdagingen vragen om extra middelen en mensen. Om computersystemen die net zo robuust zijn als de dijken. Om een organisatie waar mensen het beste uit hun werk halen.

De afgelopen jaren zijn niet makkelijk geweest voor onze ambtelijke organisatie en we voelen het als onze verantwoordelijkheid om te zorgen voor wederzijds vertrouwen, een goede samenwerking tussen AB, DB en organisatie en een frisse nieuwe dosis trots en werkplezier. De komende vier jaar gaat het waterschap de financiën en de organisatie op orde brengen. Zodat we op een verantwoorde wijze de watertaken kunnen uitvoeren en de ambities waar kunnen maken.

Dat doen we niet alleen met de coalitiepartijen. We hebben het voltallige Algemeen Bestuur nodig om de lastige keuzes te maken. Bovenal betrekken we daar alle burgers bij. Iedereen – en dan dus ook echt iedereen die in dit waterschap woont en werkt is hierbij nodig. De lasten en lusten van het water moeten eerlijk worden verdeeld. Want anders is er geen draagvlak voor de ingrijpende maatregelen die noodzakelijk zijn.

De coalitiepartijen,

Partij van de Arbeid
Water Natuurlijk
Partij voor de Dieren
Ongebouwd

1 Inleiding

De uitdagingen voor ons waterschap zijn groot. De klimaatcrisis dient zich in volle hevigheid aan, op de voet gevolgd door een ecologische crisis. Droogte en hoosbuien zorgen voor acute problemen. Bodemdaling en een stijgende zeespiegel zijn langwerkende problemen waarvan we de aanpak niet meer vooruit kunnen schuiven. Nationale en Europese regelgeving eisen dat we op een andere wijze gaan handelen. De uitdagingen in de governance van AGV en bij de financiën liggen nog niet achter ons en moeten voortvarend aangepakt. Deze uitdagingen vergen van de werkwijze van het waterschap fundamenteel andere keuzes dan voorheen. De tijd waarin waterschappen uitsluitend uitvoerende organen zijn, die de beslissingen van andere overheden en partijen op het gebied van landbouw, economie of ruimtelijke ordening mogelijk maken is voorbij. Dat kan niet meer. De rek is eruit. Het is tijd voor fundamenteel andere keuzes, waarbij het watersysteem leidend is en er met het natuurlijke watersysteem wordt samengewerkt. Een ambitieuze en vernieuwende maar tegelijkertijd realistische en uitvoerbare transitie van ons waterbeheer is noodzakelijk. Die is in de achterliggende periode begonnen maar nog niet voltooid en die zal verder worden uitgebouwd en versneld. We moeten de basis op orde brengen, zowel in de organisatie als wat betreft financiën, terwijl we tegelijkertijd al voorbereidingen treffen voor de volgende stap.

We handelen daarbij op basis van de volgende uitgangspunten. De maatschappelijke opgave is leidend bij onze keuzes. De biodiversiteit mag niet meer afnemen. Dieren worden als volwaardige rechtendragers beschouwd en behandeld. We leveren een herkenbare bijdrage aan de transitie naar een circulaire en klimaatneutrale samenleving en zijn daarin op het gebied van water een aanjager. We gebruiken de bodem als waterbuffer vanuit de winterperiode en door goede infiltratie van neerslag in de bodem bij hevige (zomer)buien. Deze ambities realiseren vraagt ook om een nieuwe wijze van werken: gebiedsgericht, samen met belanghebbenden, samen met de inwoners van ons gebied, met oog voor toekomstige generaties, met besef dat de tijd van maakbaarheid achter ons ligt en met de natuur als inspiratiebron. Verder vraagt deze transitie dat het waterschap zich ontwikkelt tot waterautoriteit, waar andere overheden terdege rekening mee houden en actief mee samenwerken.

Niet alles kan tegelijk: om deze ambities te kunnen uitvoeren kiezen we voor een gefaseerde aanpak. Het accent ligt in de eerste jaren op het voortzetten van bestaande programma's, op orde krijgen van de financiën, op het klaarstomen van de organisatie voor wat daarna komt. Ook bereiden we de nieuwe keuzes van de periode erna voor. Vanaf 2025 staat de organisatie klaar voor de daadwerkelijke versnelling in de transitie.

Leeswijzer

Dit akkoord beschrijft de gezamenlijke ambities voor waterschap Amstel, Gooi en Vecht, in de bestuursperiode 2023-2027.

Dat wil niet zeggen dat alles wat in dit akkoord staat meteen vastgesteld beleid is. Daarvoor zijn vaak nog acties nodig zoals aanpassing van de regelgeving, een financiële afweging, een toets op juridische haalbaarheid en uitvoerbaarheid, aanpassing van bestaand beleid of opstellen van nieuw beleid (inclusief inspraak). Bij dit akkoord maakt het bestuur dan ook een Uitvoeringsprogramma, om in beeld te brengen wat er nodig is om de ambities te realiseren en verder uit te werken in concrete activiteiten, die een plek krijgen in de volgende voorjaarsnota's en begrotingen.

Elk hoofdstuk in dit akkoord bevat een overzicht van activiteiten die we verder gaan uitwerken in een Uitvoeringsprogramma, samen met de organisatie.

Onze bestuurlijke ambities zijn onlosmakelijk verbonden met en richtinggevend voor de uitvoering van onze wettelijke taken. Het formele vertrekpunt voor onze coalitie is daarbij het vastgestelde Waterbeheerprogramma 2022-2027.

2 Waterveiligheid

De opgave waar we voor staan

Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht beheert en onderhoudt 38 km primaire waterkeringen, 591 km regionale waterkeringen en 294 km overige keringen. Deze keringen beschermen het gebied tegen overstromingen. We realiseren ons dat sterke keringen alleen niet voldoende is voor waterveiligheid en zetten daarom in op meerlaagse veiligheid. Ook de crisisorganisatie draagt bij aan waterveiligheid, door voorbereid te zijn op calamiteiten. De toenemende klimaatverandering maakt dat we niet altijd meer 'droge voeten' kunnen garanderen en met onze bedrijven en inwoners het gesprek moeten voeren over de waterrisico's van wonen en werken in ons gebied. Zo zorgen we dat we allemaal beter bewust en voorbereid zijn op wateroverlast.

- De primaire keringen zijn op orde. AGV draagt (wettelijk verplicht) jaarlijks een groot bedrag bij aan het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma.
- Voor de regionale keringen gaan we de aanpak intensiveren. De realisatie van dijkverbeteringen moet omhoog in de periode 2024-2030, vanwege afronden van projecten uit de toetsronde van 2012 en starten van nieuwe projecten uit de toetsronde 2024.

Aandachtspunten

– **Er is achterstand bij dijkverbeteringen**

Er is sprake van achterstand en toenemende knelpunten, want:

- Dijkverbetering wordt duurder.
- Personeel is schaars.
- Dijkverbetering duurt langer.
- We willen koppelkansen benutten, samenwerken met partners en we stellen eisen aan circulariteit, stikstof en biodiversiteit.

Omdat er niet voldoende capaciteit is in mensen en materiaal blijft het tempo van dijkverbetering vermoedelijk te laag. Daarmee bestaat het risico dat in 2030 niet alle keringen aan de norm zullen voldoen. Andere gevolgen zouden kunnen zijn dat het beschikbare budget in de Meerjarenbegroting niet volledig wordt benut, de onderhoudsachterstand niet wordt ingehaald en we nog geen inzicht zullen hebben in onderhoudsstaat van 'overige keringen'.

– **Crisis worden complexer en minder voorspelbaar**

Door klimaatverandering, cyberdreigingen en pandemieën worden crises complexer en minder voorspelbaar. Dat vraagt om een toekomstbestendige en wendbare crisisorganisatie, die nauw samenwerkt met andere crisispartners. We sluiten aan bij landelijke ontwikkelingen om het stelsel van crisisbeheersing te versterken en komen zo geleidelijk op niveau. We hebben op dit moment een hoger risico op (maatschappelijke) schade dan aanvaardbaar is.

Bestuurlijke ambities

We willen veilige dijken.

Voor het tempo en de levensduur van de dijkverbeteringen houden we vast aan de ambitie uit het Waterbeheerprogramma 2022-2027. We gaan door op de ingeslagen weg.

- We voeren dijkverbeteringen uit via een gebiedsgerichte aanpak.
- We stellen een meerjarenonderhoudsplanning op.
- We zetten omgevingsmanagement in.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Uitvoeren dijkverbeteringen via gebiedsgerichte aanpak

Voor regionale keringen die niet meer aan de norm voldoen voeren we een dijkverbetering uit of nemen we beheermaatregelen. Door een gebiedsgerichte aanpak voldoet de dijk na een dijkverbetering in zijn geheel voor langere tijd aan de norm (niet alleen de eerder afgekeurde delen).

Opstellen meerjarenonderhoudsplanning

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Om te zorgen dat regionale keringen langer aan de norm blijven voldoen maken we een meerjarenonderhoudsplanning voor tussentijds onderhoud (bijvoorbeeld 'eenvoudige ophoging'). Beheer en onderhoud van 'overige keringen' doen we incidenteel.

Inzetten omgevingsmanagement

Voor de uitvoering van de projecten is draagvlak heel belangrijk. Daarvoor zetten we in op omgevingsmanagement en maatwerk.

Bij werkzaamheden aan dijken houden we rekening met aanwezige planten en dieren en we streven naar verhogen van de biodiversiteit.

- We ontwikkelen diervriendelijke methoden bij dijkherstel.
- We combineren dijkherstel met aanleg van natuurvriendelijke oevers.
- We zetten in op voorkomen van schade door muskusratten in plaats van bestrijden.
- Als we bomen moeten kappen vanwege waterveiligheid, zorgen we voor herplant op een veilige locatie.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Onderzoek doen naar verbeteren biodiversiteit

Voor nieuwe projecten onderzoeken we niet alleen of het nodig is om rekening te houden met aanwezige dieren en planten, maar ook welke mogelijkheden er zijn om de biodiversiteit uit te breiden als er geen of beperkte aanwezigheid van flora en fauna is en leggen deze vast.

Toepassen van diervriendelijke bescherming van dijken

- We zetten ons in voor diervriendelijke en duurzame preventieve maatregelen om kwetsbare dijken en kades te beschermen, zoals het aanbrengen van gaas. We intensiveren de controle op schade, met als doel de risico's op schade door dieren te minimaliseren en de veiligheid te garanderen.
- We wijzen vrijplaatsen aan waar gravende dieren ongestoord kunnen leven en verleiden deze dieren om zich daar te vestigen.
- De beschermde bever is gezien in AGV-gebied. We zetten in op preventie om eventuele toekomstige problemen te voorkomen. Ook voor de bever zetten we in op preventie (dijkinspectie in combinatie met het aanbrengen van graafwerend materiaal).
- We zetten in op preventie van schade door muskusratten in plaats van bestrijden van muskusratten. Om die reden starten wij in 2024 een uitgebreide preventiepijl. De pilot voeren wij bij voorkeur uit samen met buurwaterschappen en/of in MRB-verband (Muskusrattenbeheer West- en Midden-Nederland). We nemen daarbij de meest recente wetenschappelijke inzichten mee. Onderdeel van de pilot zouden bijvoorbeeld kunnen zijn: dijkmonitoring, graafwering, vervanging van verdrinkingsvallen door vangmethoden die met minder dierenleed gepaard gaan en inrichten van vrijplaatsen. Voor de pilot nemen we een post op in de begrotingen met ingang van 2024.
- Binnen de Unie van Waterschappen zetten wij in op een fundamenteel andere aanpak van muskusratten en andere graafdieren waarbij preventie de hoofdrol speelt.

Uitsplitsen van schade naar diersoort

Het is wenselijk de rapportage van schade aan dijken en kades uit te splitsen naar diersoort, en daarbij niet alleen te kijken naar uitheemse soorten, maar ook naar inheemse wilde diersoorten zoals dassen, mollen en vossen, bedreigde diersoorten zoals konijnen en gehouden dieren zoals honden. Met als doel meer kennis van de oorzaak van de schade om maatregelen effectiever te kiezen.

Aanleggen van natuurvriendelijke oevers bij dijkherstel

Bij renovatie en herstel van kades willen we zoveel mogelijk een flauw aflopend talud aanleggen, de zogenaamde natuurvriendelijke oevers. Bij damwanden maakt AGV aan de waterzijde ook zo'n talud, indien mogelijk.

Herplanten van gekapte bomen

We kappen bomen alleen als zij een gevaar vormen voor de waterkering en als er geen minder ingrijpende alternatieven zijn. We ontwikkelen een herplantbeleid waarmee we zorgen dat bomen die het waterschap moet kappen in aantal en in ecologische waarde gecompenseerd worden. Herplanten vindt plaats op een duurzame locatie, zodanig dat deze bomen in de toekomst geen gevaar kunnen vormen voor de waterveiligheid. De herplant zal geen hinder en vertraging opleveren voor het betreffende project.

We willen voorbereid zijn op nieuwe risico's.

We zetten in op:

- Het gefaseerd opnemen van nieuwe risico's en crisistypen in de crisisbeheersing. Daarbij geven we prioriteit aan digitale ontwrichting en extreme neerslag.
- Als het gaat om digitalisering ligt de nadruk op toetsing. De prioriteit ligt bij gegevens op orde krijgen die nodig zijn voor het toetsen van regionale keringen.
- We verbeteren het stelsel van crisisbeheersing om nog beter toegerust te zijn voor diverse typen risico's en crises en dat doen we zoveel mogelijk in samenwerking met regionale en landelijke crisispartners. Bij de crisisaanpak houden we rekening met kwetsbare groepen mensen en dieren.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Crisisbeheersing aanpassen op nieuwe ontwikkelingen

In de calamiteitenbestrijdingsplannen van het waterschap willen we gefaseerd nieuwe risico's en crisistypen opnemen. We besteden extra aandacht aan kwetsbare groepen mensen en dieren (zowel in het wild levende dieren als gehouden dieren) bijvoorbeeld tijdens de evacuatie en opvang bij overstromingen.

Digitale crisisbeheersing

We werken de bestrijdingsplannen voor digitale calamiteiten uit voor alle nieuwe dreigingen.

3 Voldoende water

De opgave waar we voor staan

Voldoende water gaat over de zorg om op iedere plek in ons gebied de juiste hoeveelheid water te hebben met de juiste kwaliteit. Dat kan alleen als we een watersysteem hebben dat op orde is en ook in de toekomst op orde blijft.

- **Op orde** betekent op zijn minst: voldoen aan de wettelijke kaders en het uitvoeringsbeleid van het waterschap, onder meer ons Waterbeheerprogramma, ons Boezemplan, onze Nota Peilbeheer, de Nota Vis en het Biodiversiteitsherstelplan.
- **Toekomstbestendig** wil zeggen dat mensen ook over 100 jaar in ons beheergebied kunnen wonen en werken en de biodiversiteit meetbaar is verbeterd. Ons watersysteem draagt bij aan het tegengaan van klimaatverandering (klimaatmitigatie) en ondersteunt aanpassing aan klimaatverandering (klimaatadaptatie). We hanteren hierbij de volgorde ‘vasthouden, bergen, afvoeren’ zodat we goed (voedselarm) water, zoals regenwater zoveel mogelijk lokaal vasthouden. Dit leidt tot minder wateroverlast en minder last van droogte.

Ons watersysteem staat niet op zichzelf: Het boezem- en poldersysteem is direct verbonden met het hoofdwatersysteem. Er bestaat een duidelijke relatie met het grondwatersysteem. Het watersysteem heeft effect op bodemdaling en een nauwe relatie met waterkwaliteit en dierenwelzijn.

Aandachtspunten

- **Het boezemsysteem is aan zijn grens.**
Het Boezemplan geeft aan wat er nodig is om het hoofd boven water te houden. Essentieel is samenwerking in Toekomstbestendig NZK-ARK-systeem met andere waterschappen en Rijkswaterstaat en in de Deltaprogramma's IJsselmeergebied en nog op te starten Deltaprogramma Centraal Holland. Voor de druk op de stadsboezem Amsterdam geldt dat deze niet verder mag toenemen.
- **Droogte krijgt steeds meer impact.**
Droogte heeft gevolgen voor verzilting, waterkwaliteit en bodemdaling. Bodemdalingbeperkende maatregelen kosten veel water en beperken de capaciteit om water vast te houden en te bergen.
- **De conditie van de technische assets voldoet niet overal aan het gewenste niveau.**
Het Masterplan Technische assets Watersysteem geeft aan wat er nodig is om dit risicogestuurd op te lossen.
- **Water en Bodem moeten sturend zijn voor ruimtelijke inrichting**
Water en Bodem Sturend is bepalend voor de ruimtelijke inrichting, zowel in het buitengebied als in de bebouwde omgeving. De geschiktheidskaart ('kansenkaart') geeft randvoorwaarden voor woningbouw en ruimtelijke inrichting.
- **De verantwoordelijkheden voor grondwaterbeheer zijn versnipperd en complex.**
Er bestaat onvoldoende duidelijkheid over de rol van waterschappen bij grondwaterbeheer.

Bestuurlijke ambities

We willen ons watersysteem op orde brengen en houden.

- We werken risicogestuurd: de meest belangrijke en kwetsbare zaken eerst. Op dit moment zijn niet alle assets in ons watersysteem in de conditie die we graag willen. We kunnen niet alles tegelijk aanpakken en kiezen daarom voor de meest belangrijke en kwetsbare zaken eerst. Daarbij zijn het Boezemplan 2.0 en het Masterplan Technische Assets Watersysteem leidend.
- Het uitgangspunt is: zoveel mogelijk standaardiseren van assets, waarbij we vispasseerbaarheid en andere maatschappelijke aspecten meenemen.
- Onze regelgeving draagt bij aan een duurzaam goed functionerend Watersysteem. We willen de Keur/Waterschapsverordening aanpassen, met name als het gaat om beïnvloeding van het watersysteem.
- We houden scherp in de gaten wat de gevolgen zijn van klimaatverandering voor ons Watersysteem. In deze bestuursperiode maken we een update van het Boezemplan 2.0, waarin we nieuwe inzichten en

lopende onderzoeken meenemen. De focus blijft gericht op een toekomstbestendig polder-boezemsysteem.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Implementeren van risicogestuurd werken

We willen zo snel mogelijk risicogestuurd gaan werken op alle terreinen, in een tempo dat past bij de financiële mogelijkheden. Dat betekent dat we eerst de meest belangrijke/kwetsbare zaken aanpakken, waarbij ook de keuze voor levensduurverlengend onderhoud tot de mogelijkheden behoort. Leidend in de prioritering is het Boezemplan 2.0 en het Masterplan Technische assets watersysteem. Het Masterplan Technische assets laat zien dat de huidige staat van de assets nog niet voldoende is om voor 2030 aan de eisen van het Boezemplan 2.0 te voldoen. Resultaat is dat er mitigerende maatregelen nodig zijn om aan de eis van toekomstbestendigheid te voldoen.

Voor de uitvoering van renovatie en nieuwbouw stellen we een inkoopstrategie op.

Standaardiseren van assets

We kiezen voor standaardisering van assets, inclusief vispasseerbaarheid en andere maatschappelijke aspecten. Standaardisering geldt natuurlijk niet voor renovatie van assets met een monumentale status.

Aanvullen van de Waterschapsverordening

We willen de Keur/Waterschapsverordening aanvullen, met name als het gaat om beïnvloeding van het watersysteem in de bebouwde omgeving. We willen een verplichting opnemen om bij (ver)nieuwbouw de gevolgen voor grondwaterstroming mee te nemen; we willen regels aanvullen voor lozingen in kwantiteit en kwaliteit en voor grondwateronttrekkingen; bij nieuwbouw willen we eisen stellen aan de opvang van regenwater (uitgaande van buien van minimaal 70 mm per 24 uur, zoals in MRA is afgesproken).

Actualiseren van het Boezemplan

In deze bestuursperiode willen we een update maken van het Boezemplan 2.0, waarin we nieuwe inzichten en lopende onderzoeken meenemen. De focus blijft gericht op een toekomstbestendig boezemsysteem.

We willen bodemdaling remmen.

- Daarbij volgen we een gebiedsgerichte aanpak. Gebiedsgericht werken moet niet alleen gericht zijn op bodemdaling, maar ook op waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid.
- Om bodemdaling te remmen en uitstoot van broeikasgassen te beperken streven we in veenweidegebieden op termijn naar een hoge grondwaterstand: -20 tot -40 cm. In 2025 gaan we hier keuzes in maken voor wat betreft beleid en programmering (tempo van uitvoering en prioritering van gebieden). We doen dit in gebiedsprocessen, samen met belanghebbenden en andere overheden. In het WBP 2028-2033 wordt de noodzaak om bodemdaling te remmen en uitstoot te beperken een leidend uitgangspunt.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Gebiedsgericht aanpakken van bodemdaling

We willen verdere invulling geven aan een gebiedsgerichte aanpak van bodemdaling, De Regionale Veenweide Strategie van de provincie Utrecht is een goede basis. Gebiedsgericht werken moet niet alleen gericht zijn op bodemdaling, maar ook op waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid.

Invulling geven aan een robuust watersysteem in veenweidegebieden

Wij streven naar een robuust watersysteem in het veenweidegebied, met als doel de bodemdaling te remmen en de uitstoot van broeikasgassen te beperken. Uitgangspunt is, in lijn met de Kamerbrief Water & Bodem Sturend en de Regionale Veenweide Strategie Utrecht, een grondwaterstand van -20 tot -40 cm. Daarbij houden we rekening met de uitvoerbaarheid in gebieden met beperkte beschikbare hoeveelheid water en met praktische overwegingen over versnippering van peilvakken. Op plekken waar het vanuit het water- en bodemsysteem wenselijk en haalbaar is, streven we naar -20 cm. In 2025 gaan we hier keuzes in maken voor wat betreft de programmering (uitvoering) en beleid, synchroon lopend met rijk en provincies. Keuzes over het tempo en prioritering van gebieden maken we zo dat belanghebbenden voldoende tijd en zekerheid hebben over het agrarisch perspectief voor eventueel noodzakelijke aanpassingen. Dit alles doen we in de gebiedsprocessen waarbij we samen met de andere partijen de benodigde middelen gezamenlijk organiseren. We onderzoeken wat de relaties (kunnen) zijn tussen de gewenste grondwaterstand

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

en de instrumenten van het waterschap op oppervlaktewaterpeil. Er komt een tweede actieprogramma Aanpak Veenweiden voor de periode 2024 - 2030.

In het WBP 2028-2033 wordt de noodzaak om bodemdaling te remmen en uitstoot te beperken een leidend uitgangspunt.

We willen wateroverlast voorkomen.

- We werken samen in het op te richten Deltaprogramma Centraal Holland en met het Deltaprogramma IJsselmeergebied aan oplossingen voor wateroverlast, onder andere aan een nieuwe 'uitgang' voor wateroverlast voor 2035.
- We zoeken in ons gebied naar plekken waar we regenwater kunnen opvangen en vasthouden en adviseren gevraagd en ongevraagd om dit binnen ruimtelijk (her)ontwerp, (her)inrichting en (her)bouw op te nemen.
- We zoeken naar mogelijkheden voor extra waterberging op alle schaalniveaus.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Bepalen van een nieuwe 'uitgang' voor wateroverlast

We zorgen dat er voor 2027 helderheid is over nieuwe 'uitgangen' voor wateroverlast (bijvoorbeeld Muiden). We spreken de ambitie uit dat deze voor 2035 werkend is. Daarnaast werken we aan andere maatregelen in samenhang met het op te starten Deltaprogramma Centraal Holland en Deltaprogramma IJsselmeergebied.

Onderzoeken van mogelijkheden voor extra waterberging en minder bemaling

Op niveau van boezem/hoofdwatersysteem gaan we vanuit het op te richten Deltaprogramma Centraal Holland op zoek naar mogelijkheden voor calamiteitenbergingen, zoals calamiteitenpolders.

Langer vasthouden van water heeft voorrang boven versneld afvoeren. We zorgen dat we zo min mogelijk gebiedsvreemd water in de polders inlaten, zodat we de migratie van invasieve soorten zo veel mogelijk voorkomen. Het aanpakken van lekkende polders, waarbij we water de polder inlaten dat weer moet worden uitgemalen, zetten we in de komende jaren voort.

Aandacht voor Hoogwaterbemalingsgebied Amsterdam

Speciale aandacht is nodig voor het Hoogwaterbemalingsgebied in Amsterdam om in tijden van sterk wateroverschot het water snel en veilig af te kunnen voeren via Gemaal Zeeburg naar het Markermeer.

We willen schade door droogte beperken.

- Op hoger gelegen gebieden in ons waterschap, bijvoorbeeld de Utrechtse Heuvelrug, zijn plekken waar het nodig is water vast te houden voor perioden met langdurige droogte.
- Om inzicht te krijgen gaan we de meldingsplicht voor alle grond- en oppervlaktewateronttrekkingen aanscherpen. Op grond van dit inzicht nemen we maatregelen die moeten leiden tot minder wateronttrekking.
- We kijken ook naar mogelijkheden om verzilting vanuit de ondergrond toe te laten en zout of brak water nuttig in te zetten, met als doel om zoet water te sparen. We agenderen het onderwerp 'omgaan met verzilting', bijvoorbeeld binnen diverse Deltaprogramma's.
- We stimuleren vergroten van de sponswerking van de bodem en teelten die minder water vragen. Het waterschap gaat hiervoor subsidiemogelijkheden bieden.
- We nemen maatregelen die leiden tot minder gebruik van drinkwater, bijvoorbeeld door inzet van effluent uit onze rioolwaterzuiveringen.
- We lobbyen bij drinkwaterbedrijven om actief te streven naar daling van het drinkwatergebruik.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Agenderen omgaan met verzilting

We agenderen binnen het op te richten Delta Programma Centraal Holland, Delta Programma Zoet Water en Delta Programma IJsselmeergebied het belang van zoet water in onze boezem voor onze zoetwaterminnende natuurgebieden, drinkwater en landbouw. En we zetten ons in om de kansen uit te werken die er liggen om de externe verzilting vanuit zee via de sluizen van IJmuiden te beperken en of te mitigeren. We onderzoeken de mogelijkheid om verzilting vanuit de ondergrond toe te laten met als doel om zoet water te sparen. We kijken binnen polders waar er mogelijkheden zijn om

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

minder zoet water te gebruiken. En we verkennen de mogelijkheden om slimmer om te gaan met verzilting uit de ondergrond.

Onderzoeken van mogelijkheden om water op te slaan voor droge tijden.

Op hoger gelegen gebieden in ons waterschap, bijvoorbeeld de Utrechtse Heuvelrug, zijn plekken waar het nodig is water vast te houden voor perioden met langdurige droogte. AGV wijst plekken aan waar we dat gaan doen. Indien nodig passen we daar met voorrang grondwaterherstel toe. Waar mogelijk gaan we ondergronds water opslaan. Zowel in de stad als in het buitengebied. Met name in de zandgronden van het Gooi.

Onderzoeken van de mogelijkheden voor stimuleringsregelingen

We willen subsidiemogelijkheden bieden voor grondeigenaren die maatregelen nemen om de sponswerking van de bodem te verbeteren. Ook willen we boeren helpen bij het overschakelen naar vormen van landbouw die minder kwetsbaar zijn voor droogte, zoals droogteresistente gewassen en voedselbossen.

Invoeren van een meldingsplicht voor onttrekken van water

Er bestaat een algemene vergunningplicht voor het onttrekken van grond- en oppervlaktewater. Daarin willen we scherpere voorwaarden, waaronder een maximum voor wateronttrekking. We willen een meldingsplicht voor het onttrekken van grond- en oppervlaktewater voor 2027. Op grond van het zo verkregen inzicht stellen we vast wat nodig is om onttrekkingen te beperken, bijvoorbeeld door uitbreiding van de vergunningplicht en handhaving.

We willen bijdragen aan op orde brengen van het grondwatersysteem.

- Daarvoor willen we een coördinerende rol in het grondwaterbeheer.
- En we zetten in op herstel van de natuurlijke kwel aan de voet van de Heuvelrug.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Onderzoeken coördinerende rol in het grondwaterbeheer

Wij ambiëren een coördinerende rol als het gaat om grondwaterbeheer, zodat we andere partijen kunnen sturen met hun verantwoordelijkheid in grondwaterbeheer en hen daarin kunnen helpen. Wij hebben immers veel kennis over grondwater. Maar dat kan alleen als er landelijk een regeling komt voor financiering van sanering van bestaande verontreinigingen en funderingen en de Omgevingswet daarop wordt aangepast.

Inzetten op herstel natuurlijke kwel aan de voet van de Heuvelrug

AGV blijft intensief betrokken bij het vervolproces van het ontwerpend onderzoek Toekomstbestendige Heuvelrug Gooi & Vechtstreek en het WAAG-project Toekomstbestendige Heuvelrug en zet zich daarbij in op het robuust herstel van bodem- en watersysteem, voor een zelfvoorzienend systeem en herstel van de grondwaterbalans.

4 Gezond water

De opgave waar we voor staan

De waterkwaliteit in ons waterschap is onvoldoende en staat onder druk. Naast historische en actuele verontreiniging zien we de gebruiksdruk en klimaatdruk op het watersysteem eerder toenemen dan afnemen. De afgesproken maatregelen uit het KRW-programma zijn belangrijke reparatiemaatregelen, maar zonder een fundamenteel andere omgang met ons water zal de waterkwaliteit onder druk blijven staan.

Voor het herstel van de waterkwaliteit heeft het waterschap maar ten dele zelf de sleutels in handen. Er ligt dus een grote opgave in het activeren van andere belanghebbenden, om hun verantwoordelijkheid te nemen. Dat betreft zowel andere overheden als (agrarische) bedrijven, terreinbeherende organisaties en burgers.

Aandachtspunten

- **De doelen van de Kader Richtlijn Water dienen in 2027 gerealiseerd te zijn.**
Net als bij alle andere waterschappen is er in het gebied van AGV nog een forse opgave om de doelen te realiseren. Voor de overige wateren geldt een inspanningsverplichting.
In 2024 komt er landelijk een tussenevaluatie van de KRW, die mogelijk nog kan leiden tot aanvullende maatregelen om de doelen te realiseren.
- **De Europese richtlijn Stedelijk Afvalwater wordt herzien,**
mede ten behoeve van de realisatie van de KRW-doelen.

Bestuurlijke ambities

Ons waterschap wil zich de komende periode verder ontwikkelen tot waterautoriteit. Ook op het gebied van waterkwaliteit willen wij met gezag en expertise onze partners aanspreken en betrekken, zonder daarbij hun verantwoordelijkheden over te nemen. Het Blauwe Omgevingsprogramma (zie verder bij 'Moderne overheid') en de Waterschapsverordening zijn daarbij voor ons waterschap belangrijke instrumenten. Wij zullen die deze periode dwingend inzetten om de waterkwaliteit te herstellen en te beschermen. De maatschappelijke opgave wordt leidend voor de tariefstelling. Uitgangspunt is dat we alle afgesproken maatregelen uit het KRW-pakket en het Biodiversiteitsherstelplan uitvoeren en waar nodig aanscherpen. We onderzoeken daarvoor welke aanvullende maatregelen we moeten nemen, anticiperend op toenemende druk op het watersysteem.

We willen dat ons watersysteem in 2027 voldoet aan de ecologische doelen (KRW en biodiversiteitsherstelplan).

- Daarvoor voeren we alle maatregelen uit het KRW-pakket uit en zo nodig meer. We monitoren de voortgang van het programma en sturen waar nodig bij om de deadline te halen.
- We richten ons naast de KRW-waterlichamen ook op het realiseren van 'gezond water' in al het overig water.
- We intensiveren de uitvoering van het Biodiversiteitsherstelplan. We willen biodiversiteit beter terug laten komen in onze kaderstelling.
- We intensiveren ook de ecologische monitoring om meer zicht te krijgen op de ecologische toestand en de effectiviteit van de maatregelen.
- We zoeken naar koppelkansen voor natuurherstel, bijvoorbeeld bij stedelijke inrichting. Daarvoor versterken we de samenwerking met gemeenten. AGV is ambassadeur voor ecologische kwaliteit en biodiversiteit. We spreken gemeenten in ons gebied aan op hun verantwoordelijkheid op dit terrein en nodigen ze uit partner te worden in de opgave.
- We willen onderzoeken welke mogelijkheden de KRW biedt om in bepaalde gevallen verzilting uit de ondergrond toe te staan.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Uitvoeren van de KRW-maatregelen en eventuele aanvullende maatregelen

We willen alle afgesproken maatregelen uit het KRW-pakket uitvoeren. De doelen moeten voor 2027 bereikt zijn, ook in het overige water. We onderzoeken in het kader van de tussenevaluatie 2024 welke aanvullende maatregelen we moeten

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma
nemen, anticiperend op toenemende druk op het watersysteem. De opgave is hier leidend: we verhogen de tarieven waar nodig om de doelstellingen te realiseren.
Het goede water op de goede plek We zorgen dat we in principe alleen water inlaten als dat nodig is voor het op peil houden en dat dit water een goede kwaliteit heeft. We houden goed (voedselarm) water zoveel mogelijk lokaal vast door de sponswerking te vergroten.
Versterken monitoring en open data over waterkwaliteit We versterken onze inzet op monitoring en open data over waterkwaliteit, omdat dit cruciaal is om te laten zien wat de staat van het water is en om te volgen hoe effectief onze maatregelen zijn. In deze bestuursperiode laten we open en transparant zien hoe het water werkt (aan- en afvoer, rol kunstwerken) en hoe het ermee gaat (waterkwaliteit en ecologie). Monitoring van waterkwaliteit gaan we fijnmazig(er) inrichten.
Aanscherpen van het biodiversiteitsherstelplan en versneld uitvoeren We gaan de uitvoering van het biodiversiteitsherstelplan intensiveren en aanscherpen, met als doel ecosystemen in balans te brengen. In alle nieuwe pachtcontracten van AGV nemen we op dat we water en oevers als natuur beschouwen en beheren. AGV creëert een subsidieregeling voor initiatieven op het gebied van aquatische biodiversiteit (vergelijkbaar met de subsidie voor recreatie).
Opstellen regels met aandacht voor biodiversiteit en dierenwelzijn. We stellen regels op, bijvoorbeeld een standaard leggerprofiel, inclusief biodiversiteitsherstelmaatregelen en met aandacht voor dierenwelzijn.
Bij stedelijke ontwikkelingen zoeken naar koppelkansen voor natuurherstel Waterkwaliteitsverbetering is in essentie natuurherstel in en onder water. Waterkwaliteitsmaatregelen en biodiversiteitsherstel gaan dan ook vaak hand in hand, ook in stedelijk gebied. Bij stedelijke ontwikkeling in en om het water zoeken we dan ook actief naar koppelkansen voor natuurherstel. Bijzondere aandacht daarbij hebben innovaties als 'zuiverende grachten' en de kansen die het herstel van kades biedt voor realisatie van oevervegetaties.
Zoeken naar een alternatief voor het 'temmen van brakke kwel' in de Horstermeerpolder We ontwikkelen een alternatief plan of aanvulling op het project 'Temmen van de Brakke Kwel'. Daarbij onderzoeken we ook de (on)mogelijkheden van het meebewegen met verzilting. Dit onderzoek is gebaseerd op systeemherstel. Op basis van de uitkomsten van de pilot Temmen van de Brakke Kwel en dit onderzoek baseren we langs welke route we verder gaan.
Verkennen van de mogelijkheden die de KRW biedt voor toestaan van verzilting We verkennen de mogelijkheden die de KRW biedt voor het meer toestaan van verzilting uit de ondergrond, waar dat voor een robuuste oplossing wenselijk is.
Inzetten van subsidies voor versterken waterbetrokkenheid Alle bedrijven, zowel agrarische als niet-agrarische, moeten bijdragen aan waterbeheer. AGV zet subsidies in voor het stimuleren van waterbetrokkenheid, maar altijd alleen in aanvulling op eigen bijdragen van de betreffende ondernemer.
Bemesting op dijken beperken Bij het aflopen en/of herzien van pachtcontracten van keringen nemen we voorwaarden op - onder andere over bemesting - om waterveiligheid, waterkwaliteit en biodiversiteit te bevorderen.

We zetten in op aanpak van vervuiling bij de bron

- We willen vervuilers actiever aanpakken bij de bron, met vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- We willen meer samenwerken met gemeenten en nemen een coördinerende rol als het gaat om stedelijk waterbeheer en aanpak van overstorten.
- Ook willen we samenwerken met de Rijksoverheid en agrariërs om te zoeken naar alternatieven voor kunstmest, met als doel de waterkwaliteit te verbeteren en biodiversiteit te verhogen.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma
Inzetten van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor aanpak bij de bron We zetten op eigen gebied in op minder vervuiling aan de bron door actieve aanpak van vervuilers. We brengen de mogelijkheden in beeld voor striktere vergunningverlening, toezicht en handhaving.
Versterken van de samenwerking met gemeenten bij stedelijk waterbeheer

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

We willen de samenwerking met gemeenten versterken op het terrein van stedelijk waterbeheer en nemen hierin een coördinerende verantwoordelijkheid. Waterkwaliteitsvraagstukken adresseren we voortvarend bij de verantwoordelijke gemeenten en dragen met onze kennis bij aan een oplossing. Bijvoorbeeld voor het terugdringen van overstorten en foute aansluitingen. Vervuiling door volkstuinparken moet in kaart worden gebracht door onderzoek. Daarna wordt in overleg met de gemeente Amsterdam besloten wat de meest effectieve aanpak is. We streven naar een waterkwaliteitsconvenant met elk van onze inliggende gemeenten, waarin we de wederzijdse afspraken vastleggen voor het behalen van de KRW-doelen.

Vasthouden aan doelstellingen Europese Nitraatrichtlijn

Wij houden vast aan de doelstellingen uit de Europese Nitraatrichtlijn die bedoeld is om de waterkwaliteit te verbeteren. Er bestaat mogelijk een risico dat het opleggen van generieke regels kan leiden tot tegenvallende effecten en minder draagvlak voor ecologische maatregelen bij agrariërs, met een verslechterde waterkwaliteit als gevolg. AGV zet daarvoor in op het meedenken met agrariërs om te komen tot creatieve oplossingen met betrekking tot de doelstellingen van de Nitraatrichtlijn met als doel biodiversiteit en waterkwaliteit te verbeteren.

Intensiveren handhaving gebruik bestrijdingsmiddelen

De controle op en handhaving van het gebruik van bestrijdingsmiddelen gaan we intensiveren. Het betreft hier de uitvoering van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en de daarop gebaseerde Algemene Maatregelen van Bestuur voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. We zetten ook in op het stimuleren van maatregelen ten bate van de waterkwaliteit.

Beleid voor datacenters ontwikkelen

We voeren een restrictief beleid voor datacenters, met als doel onevenredig gebruik en vervuiling van water zoveel mogelijk te voorkomen.

We willen een blauw-groen netwerk realiseren.

- Daarbij liften we mee met landelijke, provinciale en gemeentelijke ontwikkelingen, waarin we een aanjagende en regisserende rol ambiëren.
- In het stedelijk gebied stellen we in dit blauw-groene netwerk de ecologische kwaliteit voorop, boven andere belangen.
- In het landelijk gebied zetten we in op 'goede landbouwpraktijk' en 'ecologisch beheer van watergangen'. De ruimte tussen perceel en water, de oevertaluds plus de bufferstroken, verbinden het agrarisch belang op de percelen en het ecologische waterkwaliteitsbelang in de wateren. Stabiele watergangen met ondergedoken waterplanten en een biodiverse overgang via het talud naar de bufferstrook is het gezamenlijk wensbeeld.
- We streven naar bloem- en kruidenrijke dijken.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Inzetten op de aanleg van een blauw-groen netwerk.

We willen meeliften met landelijke ontwikkelingen (NPLG) en willen invulling geven aan een regierol voor het waterschap: Bij provincies willen we een voornamelijk rol spelen in de PPLG's.

Bij gemeentes dringen we aan op beter stedelijk waterbeheer (minder belasting vanuit de bebouwde kom, meer natuurvriendelijke oevers aanleggen).

Bij terreinbeherende organisaties (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschappen en recreatieschappen) willen we zorgen dat waterkwaliteit beter op het netvlies komt (inrichting en onderhoud, baggeren). Met name in de verpachte percelen is het verschil met het land van een agrariër lastig te zien.

Via Agrarisch Waterbeheer stimuleren we de aanleg van het blauw-groene netwerk.

Zonering van activiteiten op en in het water in het stedelijk gebied

In het stedelijk gebied (met name in Amsterdam) zetten we in op realisatie van een blauw-groen netwerk in open wateren, waar het leven in het water belangrijker is dan het gebruik van het water. Ons uitgangspunt daarbij is zonering van activiteiten op en in het water. De autonome trend lijkt te zijn om het gebruik van het water uit te breiden: huisvuil ophalen via het water, bouwmaterialen vervoeren over het water, rondvaartroutes intensiveren door ook de Keizersgracht eenrichtingsverkeer te maken. Als waterkwaliteitsbeheerder verzetten wij ons tegen dit toenemende gebruik, als het de waterkwaliteit verder onder druk zet. Daarnaast willen we het blauw-groene netwerk bevorderen door samenwerking met andere overheden en belanghebbenden,

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Investeren in bloem- en kruidenrijke dijken

Bij het versterken van de waterkeringen van AGV willen we investeren in groene dijken met duurzaam beheer en lage onderhoudskosten. Bloem- en kruidenrijke dijken, waar weinig gemaaid wordt en waar meststoffen geweerd worden zijn voordelig voor biodiversiteit en voor de stevigheid van de dijk. Bij niet-waterkerende dijken in ons eigen bezit willen we dit in de beheervoorwaarden opnemen.. In de gebiedsprocessen gaan we hier nadrukkelijk aandacht voor vragen.

Bevorderen ecologisch oeverbeheer

Er is een risico dat de van rijkswege verplichte bufferstroken leiden tot minder draagvlak voor ecologische maatregelen bij agrariërs, en daarmee mogelijk een averechtse uitwerking hebben. AGV zet daarvoor in op het meedenken met agrariërs om te komen tot creatieve oplossingen met betrekking tot oeverbeheer met als doel biodiversiteit en waterkwaliteit te verbeteren. AGV zet ook in op medefinanciering van het beheer van de bufferstroken via agrarisch waterbeheer en/of PPLG's. 'Groen-blauwe dooradering', stimuleren we niet alleen langs hoofdwatgangen, maar ook langs wateren van derden en een koppeling met bufferstroken.

We willen een veilige en gezonde leefomgeving voor vissen.

- Hiervoor intensiveren we de uitvoering van de Nota Vis.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Aanscherpen van de Nota Vis in ambitie en uitvoeringssnelheid (zie ook bij Dierenwelzijn)

We willen de onlangs vastgestelde Nota Vis uitvoeren en de mogelijkheid bezien om deze in deze bestuursperiode aan te scherpen met als doel: bescherming van vissen (betere passeerbaarheid, visreservaten, hengelen wordt niet meer gefaciliteerd). We nemen maatregelen om de negatieve effecten van bodemwoelende vissen op de waterkwaliteit te beperken.

We willen ecologisch en diervriendelijk werken bij beheer en onderhoud.

- We willen ons beheer en onderhoud aantoonbaar natuur- en diervriendelijk uitvoeren, zodanig dat de ecologische kwaliteit verbetert en ook op peil blijft na het nemen van KRW-maatregelen.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Inzichtelijk maken welk onderhoud en beheer nodig is na uitvoeren van een KRW-maatregel

Om de huidige KRW-doelen te kunnen halen, maken we inzichtelijk wat hiervoor nodig is aan extra maatregelen én aan onderhoud en beheer. Zo willen we voorkomen dat, na het positieve effect van een maatregel, de waterkwaliteit toch weer achteruit kan gaan.

Controleren van beheer ten behoeve van biodiversiteit

We willen meer controle op het beheer van biodiversiteit bij eigen assets en pachtcontracten.

Uitvoeren van diervriendelijk beheer en onderhoud aan oevers en kades

We kiezen alleen nog voor ecologisch en diervriendelijk beheer en onderhoud aan oevers en kades, bij baggeren, onderhoudswerkzaamheden en maaibeheer, zowel bij werk in eigen beheer als in opdracht. Natuurvriendelijke oevers, randenbeheer en ecologische processen dragen ook bij aan verbetering van de waterkwaliteit.

5 Gezuiverd afvalwater

De opgave waar we voor staan

In de planperiode richten de activiteiten van AGV zich op schoon effluent uit de zuiveringsinstallaties, duurzaam en veilig verwerken van reststoffen uit afvalwater en zoveel mogelijk nuttig hergebruiken van water, vrijkomende stoffen en energie. Dat doen we door het afvalwatersysteem te optimaliseren op basis van data en prognoses en door voor te sorteren op klimaatverandering. We blijven ons extra inzetten op verwijderen van microverontreinigingen, plastic en nutriënten en we doen onderzoek naar terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater. Zuiveringsslib verwerken we zo duurzaam mogelijk. Daarmee hanteren we het hoogste ambitieniveau uit het Masterplan Zuiveren.

Leidend in ons beleid en onze investeringsbeslissingen in rwzi's wordt het uitgangspunt dat we naast de reguliere onderhoudsopgave in 2050 niet meer bijdragen aan de vervuiling van het oppervlaktewater. We onderzoeken wat voor investeringen daar in de komende 27 jaar, maar ook in de komende periode al voor nodig zijn. We sturen erop dat het effluent van de rwzi in de toekomst ingezet kan worden als industriewater, zodat daar geen drinkwater meer voor nodig is.

Hoewel we erkennen dat het noodzakelijk is dat we vervuiling aanpakken bij de bron en dat er een grens is aan hoe veel vervuiling van ons oppervlaktewater we kunnen voorkomen door met (dure) technische oplossingen achteraf het water schoon te maken, willen we wel dat het waterschap zijn ketenverantwoordelijkheid neemt. Wij moeten erop inzetten dat ons effluent schoon is.

Aandachtspunten

- **Veranderende EU-wetgeving.**
We moeten voldoen aan de toekomstige EU-wetgeving voor het herzien van de richtlijn stedelijk afvalwater.
- **Toename van afvalwater.**
De capaciteit van het systeem moet groot genoeg zijn om de toenemende hoeveelheid afvalwater te kunnen verwerken, nu en in de toekomst.
- **Bronaanpak.**
Aanpak van vervuiling bij de bron heeft onvoldoende invloed op de kwaliteit van het oppervlaktewater. De vervuiling van het te zuiveren afvalwater neemt toe en er komen nieuwe inzichten over vervuilende stoffen.
- **Onvoldoende capaciteit bij uitvoerende partners.**
Het programma om een vierde trapszuivering te realiseren op rwzi's loopt mogelijk vertraging op door onvoldoende capaciteit bij uitvoerende partners.

Bestuurlijke ambities

We willen dat in 2050 rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) niet meer bijdragen aan vervuiling van oppervlaktewater.

- Dat doen we onder andere door het realiseren van een vierde zuiveringstrap bij rwzi's. We willen dat in 2027 de belangrijkste installaties (vanuit KRW) zijn voorzien van zo'n extra zuiveringstrap en in 2035 alle rwzi's.
- Ook willen we methoden toepassen om uitstoot van N₂O en methaan uit rwzi's te verminderen.
- We hanteren ambitieniveau 3 uit het Masterplan Zuiveren.
- Samen met de Unie en inliggende gemeenten werken we aan een visie duurzame afvalwaterketen.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Uitvoeren strategie microverontreinigingen

In deze planperiode voeren we de vastgestelde strategie microverontreinigingen uit. We realiseren een vierde trap (bijvoorbeeld ozon, koolstof) op alle rwzi's. We onderzoeken de mogelijkheden om de vierde trap ook PMT-stoffen (persistente, mobiele, toxische stoffen) te laten verwijderen.

Beperken uitstoot rwzi's

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

We willen de resultaten uit de studie 'verminderen N₂O uitstoot' bij rwzi Amsterdam West omzetten in blijvend resultaat en implementeren bij andere rwzi's. Daarnaast doen er ook onderzoek naar de reductie van methaan.

We willen effluent van rwzi's inzetten als industriewater.

- Met als doel: besparing van drinkwater.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Inzetten van effluent van rwzi's als industriewater

We sturen erop dat het effluent van de rwzi in de toekomst ingezet kan worden als industriewater zodat daar geen drinkwater meer voor nodig is.

We willen grondstoffen en energie winnen uit afvalwater.

- Ons afvalwater bevat allerlei grondstoffen. We zetten in op de terugwinning daarvan en onderzoeken de (verdere) productie van fosfaat, bioplastic, biokool, cellulose, groengas en stikstofterugwinning.
- We willen de thermische energie in ons afvalwater benutten (TEA).

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Terugwinnen van grondstoffen uit effluent

De stoffen die via het rioolwater in de zuivering komen winnen we terug en gebruiken we als grondstof opnieuw: we winnen meer fosfaat terug en onderzoeken het terugwinnen van bioplastic, biokool, cellulose, groengas en stikstof.

Terugwinnen van thermische energie uit afvalwater

We doen nader onderzoek naar winning en toepassing van thermische energie uit afvalwater.

We streven naar 'de vervuiler betaalt'.

- 'De vervuiler betaalt' is een belangrijk uitgangspunt.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Inzetten op 'de vervuiler betaalt'

We gebruiken alle mogelijkheden die het waterschap heeft om te handelen volgens het principe 'de vervuiler betaalt.'

We streven naar aanpak van plasticvervuiling bij de bron

- We willen onder andere plastic vervuiling in het water tegengaan en hiervoor samenwerken met gemeenten.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Tegengaan van plastic vervuiling in water

We intensiveren onze inzet op het tegengaan van plastic vervuiling in water en werken samen met gemeenten aan normen, beleid en maatregelen hiervoor, zoals uitbreiding van het aantal bubble barriers.

We ondersteunen initiatieven voor nieuwe sanitatie

En zoeken naar mogelijkheden om die uit te breiden

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Onderzoeken mogelijkheden nieuwe sanitatie

We zetten de experimenten met (decentrale) nieuwe sanitatie voort en zoeken mogelijkheden die uit te breiden.

6 Cultuurhistorie en recreatie

De opgave waar we voor staan

De geschiedenis van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) is zichtbaar in het rijke watererfgoed. Dat bestaat uit ongeveer 350 objecten, polders, keringen en watergangen. AGV houdt deze geschiedenis levend en toegankelijk. De kennis van het verleden ligt aan de basis van de toekomst en biedt mogelijk oplossingen voor de uitdagingen waarvoor we nu staan. Want nu de natuur onder druk staat en het klimaat snel verandert biedt kennis van het verleden houvast en steun.

Daarom investeert het waterschap in cultuurhistorie, door te zorgen voor behoud van erfgoed en dit toegankelijk te maken voor de inwoners van het waterschap. Onze digitale communicatiemiddelen zetten we actief in om bewoners inzichten te verschaffen over dit historisch erfgoed en het ecosysteem waar zij deel van uit maakt. Hierdoor raken de inwoners meer betrokken bij het belangrijke werk van het waterschap voor een leefbaar, gezonde en schone waterkwaliteit. Voor nu en in de toekomst.

Recreatie op en rondom het water heeft ook onze aandacht. In opdracht van de provincies onderhoudt het waterschap Amstel, Gooi en Vecht een aantal vaarwegen en voert het vaarwegbeheer uit. Daarnaast bedienen we verschillende bruggen en sluizen vanuit de uitvoeringsorganisatie.

Aandachtspunten

- **Niet alles kan overal.**
De vraag om ruimte speelt in onze regio op vrijwel ieder gebied een belangrijke rol. Dus ook als het gaat om het behoud van cultuurhistorische waarden en de groeiende behoefte aan recreatieruimte. In deze verdeling van (recreatie)ruimte moet uitdrukkelijk oog zijn voor biodiversiteitsherstel en de leefbaarheid van mens en dier.
- **De bevolking in ons gebied zal de komende jaren blijven toenemen,**
zowel in de stad als in de niet stedelijke gebieden. Deze bewoners zullen zich ook vaker op en om het water begeven, met de nodige impact op waterkwaliteit en ecologie.

Bestuurlijke ambities

We willen dat mensen prettig kunnen recreëren in en om het water, in balans met wat het ecosysteem aankan.

- Dat doen we door in kwetsbare gebieden maatregelen rondom vaarrecreatie te nemen, zoals zonering (soms: verbieden) en beperken van vaarsnelheden.
- En door in te zetten op veilige wandel- en fietsroutes, zonder verstoring van vogels en andere dieren.
- We willen dat de Amsterdamse scheggen behouden blijven, waardoor elke Amsterdammer in 10 minuten in 'de natuur' kan zijn.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

De impact van recreatievaart op waterkwaliteit en ecologie verminderen

We willen kwetsbare gebieden waar de biodiversiteit onder druk staat door recreatievaart beschermen. In samenwerking met de provincies en gemeenten zoeken we mogelijkheden om de recreatie(vaart) verder te zoneren en snelheden te beperken. We brengen de relatie in beeld tussen vaarverkeer en het effect daarvan op de waterkwaliteit en de leefomgeving van dieren (de verstoring van de natuur in brede zin). Daarmee bevorderen we kennis. Op basis hiervan willen we adviseren over wesen van gemotoriseerd verkeer over water in bepaalde grachten en nader te benoemen waterlichamen voor het behalen KRW-normen in 2027, biodiversiteitsherstel en een betere leefbaarheid voor alle watergebruikers.

We willen strengere normen voor maximum snelheden en type brandstof en willen daar ook op handhaven.

We willen onze eigen 'stiltegebieden' uitbreiden waar minder en/of anders gerecreëerd mag worden en adviseren gemeenten en provincies om hetzelfde te doen.

Stimuleren van ophalen van vuil water

Het inzamelen en het transport van stedelijk afvalwater is een gemeentelijke zorgplicht. We spreken mede-overheden aan op verantwoordelijkheden voor het ophalen van vuil water bij eilanden en boten in onder meer het Plassengebied. We wijzen bootverhuurders op hun verantwoordelijkheid voor watervervuiling door hun huurders.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Inzetten op behoud van de Amsterdamse scheggen

Onze inzet blijft overeind waar het gaat om behoud van de Amsterdamse scheggen. Deze zijn door de architect Cor van Eesteren zo ontworpen dat iedere stadsbewoner binnen 10 minuten in de 'natuur' kan zijn. Belangrijk is dat de Amsterdamse scheggen niet alleen behouden blijven, maar dat het ook de mogelijkheid biedt om de rol en leefbaarheid van water, natuur en dieren tot in de steden en dorpen in en rond de scheggen te vergroten. Dit doen we nadrukkelijk in samenwerking met de omliggende gemeenten en provincies.

We willen dat recreanten zich bewust zijn van hun eigen rol in het realiseren van een gezond watersysteem en dierenwelzijn.

- Dat doen we met educatieprogramma's en informatieborden.
- We werken hierin samen met gemeenten, bijvoorbeeld als het gaat om voorkomen van waterverontreiniging door hondenpoep.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Educatieprogramma's met aandacht voor impact van waterrecreatie

In educatieprogramma's besteden we aandacht aan de gevolgen van waterrecreatie op de natuur, dieren en herstel van de biodiversiteit, met aandacht voor afvalpreventie en weggooien van afval.

Aandacht voor dierenwelzijn op informatieborden

Op nieuwe en te vervangen informatieborden gaan we aandacht vragen voor dierenwelzijn met als doel bewustwording om gedragsverandering teweeg te brengen. Dit is niet alleen in het belang van de dieren, maar ook in het belang van de mensen zelf.

Stimuleren van richtlijnen voor uitlaten van huisdieren bij dijken en waterkanten

We moedigen gemeenten aan om richtlijnen op te stellen voor het uitlaten van huisdieren in verband met het niet verstoren van de natuur, het graven in onder andere dijken en waterkanten en het voorkomen van de uitwerpselen in de natuur.

We willen de hengelsport in onze wateren begrenzen.

- Daarover gaan we in gesprek met mede-overheden en nemen we maatregelen.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

In gesprek gaan over visserij

Vanuit onze rol als waterautoriteit gaan we in gesprek met mede-overheden over visserij als algemene recreatievorm, met de Nota Vis 2.0 als uitgangspunt.

Versnellen verbod op hengelen met lood

Het verbod op hengelen met lood willen we versneld doorvoeren (we wachten niet op de Unie van Waterschappen en gaan hier zelf mee aan de slag). In de gebieden waar we zelf verhuren kan dit mogelijk een aanvulling zijn op de voorwaarden.

Uitfaseren van hengelrechten

De hengelrechten willen we uitfaseren.

We willen zwemmen in open water faciliteren en zorgen dat er voor iedereen goed en toegankelijk zwemwater in de buurt is.

- Dat doen we door de provincies te vragen meer zwemwaterlocaties aan te wijzen en in te richten.
- En door samen te werken met gemeenten in communicatie en informatie over zwemwater en waterkwaliteit.
- We zetten in op verbeteren van de zwemwaterkwaliteit en het vergroten van het aantal zwemlocaties.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Stimuleren meer officiële zwemlocaties

We vragen de provincies om in samenwerking met gemeenten meer officiële zwemlocaties aan te wijzen en in te richten.

Verbeteren van zwemwatermogelijkheden

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

We zetten in op verbetering van de zwemwaterkwaliteit in stedelijk gebied en op het vergroten van het aantal zwemwaterlocaties, zodat er altijd goed en voor iedereen toegankelijk zwemwater in de buurt is. We zorgen voor duidelijke informatie over de actuele zwemwaterkwaliteit, bijvoorbeeld via de website en innovatieve toepassing als Amsterdecks. We communiceren met name richting kinderen over de voor- en nadelen van zwemmen in open water.

Stimuleren meldpunt blauwalg en botulisme

We stimuleren gemeenten om een meldpunt in te richten waar hun inwoners terecht kunnen als zij blauwalg of botulisme signaleren. We zetten gemeenten ook aan tot het ontwikkelen van methoden om hun inwoners te informeren wanneer de waterkwaliteit onvoldoende is om te zwemmen, bijvoorbeeld na een overstort van het riool.

We willen dat mensen kennis kunnen nemen van ons historisch erfgoed.

- Hierbij besteden we ook aandacht aan de ecologische waarden.
- Fiets- en wandelroutes moeten voldoende afstand hebben van vogels en andere dieren.
- We gaan onze subsidieregeling voor cultuurhistorie en recreatie herijken, waarbij de educatieve functie leidend wordt.
- We grijpen het 500-jarig bestaan van ons waterschap en het 750-jarig bestaan van Amsterdam aan om aandacht te vragen voor het historisch erfgoed.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Ecologische waarde van erfgoed in beeld brengen

Behalve naar de technische kant van historisch erfgoed brengen we ook de ecologische waarden in beeld.

Zorgen voor veilige en diervriendelijke fiets- en wandelroutes

We willen veilige wandel- en fietsroutes bij cultureel erfgoed, waar mensen juist ook gewone werkende gemalen en sluisen kunnen bewonderen. Deze routes moeten rekening houden met verstoringsafstanden voor vogels en andere dieren. We onderzoeken of dit laatste onderdeel kan zijn van wet- en regelgeving, bijvoorbeeld via de Waterschapsverordening.

Historisch erfgoed toegankelijk maken

Historisch erfgoed maken we waar mogelijk toegankelijk voor bezoekers (voor mensen én dieren zoals de o.a. vleermuizen in forten en passeerbaarheid voor vissen) en waar mogelijk brengen we het historische verhaal in verband met actuele thema's en vraagstukken rondom water.

Herijken subsidieregelingen

De huidige subsidieregeling gaan we herijken, waarbij de doelbestemmingen passen bij de uitdagingen van deze tijd. De educatieve functie is daarbij leidend.

Vieren 500-jarig bestaan

We grijpen het 500-jarig bestaan van ons waterschap in 2025 aan voor een grootse viering. En sluiten hierbij waar mogelijk aan bij de viering van Amsterdam 750 jaar.

We willen kennis over ons historisch erfgoed benutten voor oplossingen voor de uitdagingen van de toekomst.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Leren uit het verleden

We onderzoeken het oorspronkelijke functioneren van ons erfgoed. Daardoor kunnen we leren uit het verleden wat we voor de toekomst nodig hebben. Inzichten in het van oudsher functioneren van ons watersysteem kan oplossingen bieden voor de uitdagingen in de (nabije) toekomst.

We benutten de uitkomsten van een onderzoek naar historische landschappelijke waarden om mede vorm te geven aan omgaan met natte en droge perioden.

7 Klimaat

De opgave waar we voor staan

De wereldwijde klimaatverandering raakt onze delta hard. We worden intussen van drie kanten bedreigd.

- Van boven, met zware regenbuien en grovere hagel en perioden van meteorologische droogte.
- Vanuit zee, met de stijgende zeespiegel die ons land binnendringt en de kweldruk in Laag-Nederland doet toenemen.
- En vanuit het achterland, waar de rivieren in de winter grote hoeveelheden water moeten kunnen afvoeren en in de zomer over steeds kortere perioden minder zoetwater aanvoeren.

Het IPCC schrijft dat wanneer de opwarming van de aarde over de grens van anderhalve graad komt, de effecten nog veel ernstiger worden. De gevolgen zijn humanitair leed, ecologische schade en wateropgaven van een omvang die we nog maar nauwelijks beginnen te bevatten.

Klimaatverandering raakt de waterschappen in het hart van hun werk. Klimaatverandering en waterbeheer zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Als waterschap AGV voelen en hebben we dan ook een grote verantwoordelijkheid voor het voorkomen van de rampzalige effecten van klimaatverandering op het leven van mensen, dieren en voor toekomstige generaties. We maken dan ook serieus werk van klimaatmitigatie, ofwel het tegengaan van klimaatverandering. Klimaatrechtvaardigheid vraagt dat we ook de kosten niet naar volgende generaties schuiven en dat we borgen dat het klimaatbeleid eerlijk is en sociale, etnische, geografische verschillen verkleint in plaats van vergroot. Als waterschap gaan we hier aan bijdragen door onze eigen footprint zoveel mogelijk te verlagen, duurzame energie op te wekken, maximaal invloed uit te oefenen op de manier waarop we ons geld uitgeven en dingen produceren en klimaatneutraal te zijn in 2030.

In onze regio zullen we zowel mitigerende als adaptatiemaatregelen gaan nemen en dit vraagt om systemische veranderingen. Dat wil zeggen dat er niet alleen fysieke ingrepen of technologie nodig zijn, maar ook veranderingen in gedrag, wetgeving, beleid en financiële systemen. In die systemische maatregelen zit potentieel voor synergie tussen klimaatadaptatie en klimaatmitigatie.

Aandachtspunten

- **Wetsvoorstel Aanpassing belastingstelsel**
Waterschappen krijgen door het wetsvoorstel Aanpassing belastingstelsel meer mogelijkheden om belastingopbrengsten te investeren in klimaatadaptatie en in de transitie van een lineaire, fossiel gedreven economie naar een circulaire economie op basis van duurzame bronnen van energie, waaronder aquathermie. In de huidige Waterschapswet was niet altijd duidelijk in hoeverre waterschappen hierin mogen investeren. Het gaat dan bijvoorbeeld om maatregelen om hemelwaterafvoer te beperken en duurzame energie om klimaatneutraal te worden. Dit wetsvoorstel maakt duidelijk dat dit mag. Wij kiezen ervoor om die mogelijkheden maximaal te benutten.
- **Kosten- en batenafweging**
In de keuzes die we als waterschap maken spelen kosten en baten een centrale rol. Willen we in onze afwegingen ook de effecten op klimaat, milieu, toekomstige generaties en sociale, etnische, geografische verschillen meenemen, dan zullen we op een andere manier naar onze kosten en baten moeten kijken.

Bestuurlijke ambities

Bestrijden klimaatverandering

Bij investeringsprojecten van ons waterschap brengen we het effect op het klimaat in beeld door een MKI (Milieu Kosten Indicator) berekening te maken en het te verwachten effect op de uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂ te berekenen. We meten zo onze eigen klimaatvoetafdruk en vergroten zo het inzicht en de sturingsmogelijkheden. Om klimaatneutraal te worden gaan we zelf duurzaam innoveren en onze ketenpartners en leveranciers door maatschappelijk verantwoord in te kopen te stimuleren dat ook te doen. Conform de Unievisie Op weg naar Klimaatneutraliteit, richten we ons hierbij op het terugdringen van zowel scope 1 (emissies eigen activiteiten), scope 2 (emissies ingekochte energie) als scope 3 emissies (emissies in keten). AGV kan verschillende type maatregelen nemen om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen, bijvoorbeeld vermindering van het energieverbruik of opwek van duurzame energie. Er zullen altijd emissies

overblijven die we niet volledig kunnen wegnemen, bijvoorbeeld het lachgas op de rioolwaterzuivering. We kunnen die onvermijdbare eigen voetafdruk verder reduceren met opwek of levering van duurzame energie of terugbrengen door vastlegging van CO₂. Hiermee kunnen we alsnog klimaatneutraliteit realiseren. We kiezen ervoor om te gaan werken met value cases in plaats van businesscases en een monitor voor brede welvaart te ontwikkelen als aanvulling op de jaarlijkse P&C cyclus. Hiermee kunnen we in onze afwegingen de bredere effecten van ons handelen in beeld te brengen.

Van klimaatadaptatie naar toekomstbestendige leefomgeving

Als waterschap AGV zetten we ons vanuit onze verantwoordelijkheid en taken maximaal in met ons klimaatprogramma. Om het watersysteem in de toekomst, als basis voor een toekomstbestendig gebied, goed te laten functioneren zijn oplossingen in de leefomgeving en het watersysteem nodig. Poldergebieden dienen minder afhankelijk te worden van het functioneren van het boezemsysteem en hoofdwatersysteem. Ook mogen keuzes in de Ruimtelijke Ordening de opgaven voor het watersysteem niet vergroten. In samenwerking met onder andere gemeenten moeten we in onze steden het waterbergende vermogen verbeteren (polderdaken, waterpleinen, e.d.). Dit draagt ook bij aan de bestrijding van hittestress. Continuering en uitbreiding van de netwerkaanpak binnen en buiten de stad maakt het mogelijk om de inwoners te betrekken bij het belang van meer groen en water.

We willen klimaatneutraal zijn in 2030.

- Voor onze eigen activiteiten en ingekochte energie zien we dat als een resultaatverplichting. We gaan een routekaart maken om in beeld te brengen wat er nodig is om in 2030 klimaatneutraal te zijn.
- Prioriteit ligt bij maatregelen die een grote impact hebben op de klimaatvoetafdruk van AGV.
- Bij inkoop en aanbesteding hanteren we de strategie Duurzaam opdrachtgeverschap Waterschappen.
- Bij alle relevante projecten en werkzaamheden berekenen we de effecten op onze leefomgeving via een MKI-berekening waarbij we ernaar streven deze in samenspraak met onze aannemers en leveranciers significant te verlagen door te kijken naar ontwerp en uitvoering.
- Voor interne afwegingen gebruiken we een hoge interne CO₂-prijs en ontwikkelen we een Monitor Brede Welvaart gebaseerd op de VN-duurzaamheidsdoelen (SDG's) en de landelijke monitor Brede Welvaart.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Maken van een routekaart naar klimaatneutraliteit in 2030

AGV streeft naar klimaatneutraliteit in 2030 (scope 1+2 als resultaatverplichting, scope 3 inspanningsverplichting). We maken een routekaart waarmee we in beeld brengen wanneer we welke beslissingen en welke investeringen moeten doen om dat doel te halen.

Prioriteren van maatregelen op milieu-impact

AGV prioriteert de maatregelen met de grootste milieu-impact, zoals de reductie van de uitstoot van lachgas (en methaan) tijdens de zuivering van afvalwater, aangezien deze een zeer grote bijdrage levert aan de klimaatvoetafdruk van AGV. Stap 1 is de impact inzichtelijk te maken via MKI en CO₂-prijs. Voor de bredere impact ontwikkelen we een standaard value case en een monitor Brede Welvaart.

Implementeren duurzaam opdrachtgeverschap

We nemen ook onze maatschappelijke verantwoordelijkheid bij het verstrekken van opdrachten aan bedrijven of mensen. We veranderen daarom onze regels en werkwijze voor inkoop en aanbesteding om invulling te kunnen geven aan de Unie-strategie 'Duurzaam Opdrachtgeverschap'. We zoeken daarbij actief de samenwerking met andere waterschappen, overheden en marktpartijen om duurzame alternatieven op schaal te kunnen realiseren. De Waternetorganisatie krijgt in de komende periode met een groot aantal projecten te maken. De organisatie werkt volgens een 'programmatische aanpak' met behulp van standaardisering van de projectaanpak zelf, de projectuitvraag en ook van de assets (bijvoorbeeld een beperkt aantal typen bruggen) en digitalisering van aansturing van assets. We willen dat Duurzaam Opdrachtgeverschap vast onderdeel wordt van deze programmatische aanpak.

Waternet heeft het manifest Duurzaam Grond- Weg- en Waterbouw (DGWW) 2030 omarmd, met het streven om in 2024 duurzaamheid als integraal onderdeel in alle GWW-projecten te borgen. In alle projectvoorstellen staan ook de uitkomsten van de eerste twee instrumenten vermeld (Omgevingswijzer, Ambitiweb). Het algemeen bestuur wil op de hoogte blijven

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

van de vorderingen, waarbij de uitkomsten van de twee instrumenten DuboCalc en de CO₂-Prestatieladder aan de orde komen.

Meewegen CO₂-uitstoot bij inkoop

Om de maatschappelijke effecten als gevolg van broeikasgasuitstoot mee te kunnen wegen, hanteren we een eerlijke (interne) CO₂-prijs. We volgen hierbij vooralsnog het voorbeeld van de Provincie Utrecht en gaan werken met een prijs van 875 euro per ton CO₂. We willen onderzoeken hoe we True Price kunnen hanteren bij inkoop.

Wij willen meer energie produceren dan we gebruiken in 2025.

- We zoeken naar manieren om energie te besparen en produceren.
- Speerpunt in de komende periode is Aquathermie: warmte uit oppervlakte- en afvalwater.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Energie besparen en produceren

We blijven actief op zoek naar mogelijkheden om energie te besparen en meer duurzame energie te produceren, vanuit het besef dat we de komende jaren ook meer energie zullen gaan gebruiken (bijvoorbeeld aanvullende zuiveringen) en ter compensatie van onze onvermijdelijke emissies. Zo is ons waterschap vanaf 2025 blijvend energiepositief.

Een aanjaagrol nemen bij Aquathermie

Aquathermie (warmte uit oppervlakte- en afvalwater) is de komende periode speerpunt van onze activiteiten op productie van duurzame energie. Ons waterschap wil in de regio een aanjaagfunctie vervullen om de kennis en interesse van gemeentelijke overheden, energiecoöperaties en energiebedrijven te vergroten en vervolgens samen kansrijke projecten te ontwikkelen. De experimenteeruimte wordt vooralsnog begrensd door de uitgangspunten van de visie Aquathermie die in de vorige bestuursperiode is vastgesteld. We onderzoeken gericht welke rol AGV kan spelen bij de ontwikkeling van publieke warmtenetten en passen daar zo nodig onze kaders op aan. We borgen vanuit onze rol als bronbeheerder en vergunningverlener dat aquathermie zo min mogelijk schade toebrengt aan het watersysteem, ecosysteem en dierenwelzijn.

We willen een circulaire bedrijfsvoering, watercyclus en omgeving.

- Dat realiseren we door ons gebruik van primaire grondstoffen te minimaliseren.
- Door de milieu-impact van ons materiaalgebruik te minimaliseren.
- En door grondstoffen terug te winnen uit afvalwater.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Milieu Kosten Indicator toepassen bij grote projecten

We berekenen de MKI (Milieu Kosten Indicator) van alle grote projecten die we doen en gebruiken die ook als gunningscriterium bij inkoop en aanbesteding (100% klimaatneutraal en circulair aanbesteden) maar ook als instrument om het ontwerp te optimaliseren.

Circulair assetmanagement en opdrachtgeverschap

Binnen ons assetmanagement en dagelijks beheer en onderhoud hanteren we de 10R ladder voor circulaire economie en streven naar maatregelen die zo hoog mogelijk op de circulariteitsladder staan. Bij opdrachtverlening stellen we ons de vraag: hebben we echt iets nieuws nodig? Kan het ook met minder middelen en grondstoffen? Kunnen we gebruik maken van wat er al is? Denk aan reparatie, hergebruik en andere contractvormen, zoals PaaS (Product as a Service). We implementeren de maatregelen en roadmaps die de Unie van Waterschappen ontwikkelt binnen het KCAO-traject (Klimaatneutraal en Circulair assetmanagement en opdrachtgeverschap). Daarnaast werken we samen met de Unie en andere partners aan de ontwikkeling van een materiaalpaspoort waarmee we ons materiaalgebruik kunnen registreren, monitoren en meenemen in toekomstige strategieën en maatregelen.

Grondstoffen terugwinnen

Het realiseren van een kringloopeconomie, inclusief het beperken van primair grondstoffenverbruik en het terugwinnen van grondstoffen, is cruciaal om de klimaatneutraliteitsdoelstellingen te halen. AGV onderzoekt via de EFGF en in samenwerking met Aquaminerals, HVC en aangesloten waterschappen, de mogelijkheden voor verdere grondstoffenterugwinning (bv cellulose). Om het primair grondstoffenverbruik terug te dringen werken we mee aan de ontwikkeling van materialenpaspoorten.

We willen bijdragen aan brede maatschappelijke welvaart.

- Daarvoor verbreden we ons duurzaamheidsjaarverslag naar een geïntegreerde rapportage brede welvaart.
- Investeringsbeslissingen nemen we op basis van een 'value case' – niet alleen een financiële business case – onderdeel daarvan is een generatietoets, waarin we duiden wat het effect van de maatregel is op jongeren en toekomstige generaties.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Jaarlijks een rapportage brede welvaart publiceren

We ontwikkelen ons duurzaamheidsjaarverslag verder tot een met de jaarstukken geïntegreerde rapportage waarmee we kunnen sturen op zowel financiën als impact op milieu en mens. We leggen bij investeringsbeslissingen aan het bestuur nooit meer alleen een business case voor, maar altijd een value case, waardoor het bestuur altijd vanuit een breed waardenperspectief afwegingen kan maken.

We willen een toekomstbestendig gebied dat goed blijft functioneren in een veranderend klimaat

- We willen hierbij een proactieve, aanjagende rol in de regio nemen.
- We hanteren het uitgangspunt dat 'water en bodem sturend' moeten zijn bij ruimtelijke ordening.
- We nemen deel aan diverse samenwerkingsverbanden rondom klimaatadaptatie en 'water en bodem'. We versterken onze netwerkaanpak klimaatadaptatie.
- Ook willen we burgers actief blijven betrekken bij het vinden van klimaatadaptatieve oplossingen.
- We gebruiken de mogelijkheden van de Waterschapsverordening om bij te dragen aan klimaatadaptatie.
- We zoeken naar financiële prikkels om klimaatadaptatie te stimuleren.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Invulling geven aan een aanjagende rol ten aanzien van klimaat

Wij nemen een proactieve, aanjagende rol in de regio op ons op het thema klimaat (zowel adaptatie als mitigatie) in relatie tot de nu al zichtbare en toekomstige gevolgen in onze regio.

Versterken van de regionale samenwerking

AGV wordt namens de waterschappen in het MRA-gebied formeel lid van het samenwerkingsverband MRA om het thema Klimaatadaptatie en 'Water en Bodem' te agenderen in de uitwerking van de regionale ruimtelijke ambities van de regionale partners. Het eerder ontwikkelde handboek 'Versnelling klimaatadaptatie in regio Amstel, Gooi en Vecht' willen we verder doorontwikkelen. We stimuleren gezamenlijke projecten zoals Systeemherstel Heuvelrug Gooi- en Vechtstreek en Resilience by Design.

Versterken van de sponsnering in de stad

Samen met gemeenten versterken we de sponsnering in de stad. Door regels voor klimaatadaptatie op te nemen in onze Waterschapsverordening gaan we bijvoorbeeld versterking en onderkeldering tegen. We borgen voldoende mogelijkheden om regenwater op te vangen waar het valt, met als doel het zo goed mogelijk te gebruiken (zoals toepassen van 'grijs water' voor toiletspoeling/bewatering in droge periodes) en alleen af te voeren als het niet anders kan.

Inzetten op extra waterschapsheffing voor klimaatadaptatie

We willen verkennen, bij voorkeur via de Unie van Waterschappen, wat de mogelijkheden zijn voor een extra waterschapsheffing, specifiek voor klimaatadaptatie. Dit doen we in overleg met andere overheden die ook een bijdrage leveren, om daarmee een stevige basis te creëren voor structurele borging van de aanpak van klimaatadaptatieve maatregelen. De kosten voor klimaatadaptatie raken de gebouwde omgeving en dus ook eigenaren van gebouwen. We zoeken naar manieren om ook bij onze huidige heffingen duurzaam en water vriendelijk gedrag te belonen.

Klimaatadaptatieve gebouwde omgeving

Wij willen landelijk het toonaangevende voorbeeld zijn in de doorvertaling en borging van structurende keuzes op het thema klimaatadaptatie, met als onderlegger Water en Bodem Sturend. We implementeren de Landelijke Maatlat voor een Groene Klimaatadaptatieve gebouwde omgeving.

Inrichten (digitaal) burgerberaad

We verkennen de mogelijkheden en meerwaarde om voor specifieke opgaven een (digitaal) burgerberaad op te richten om de maatregelen in de regionale maatlat te definiëren. Voor meer groen in en om de stad en een betere balans van het bodem- en watersysteem in bijvoorbeeld het Gooi, de Veenweiden en/of Groot Amsterdam in samenwerking met de MRA. De organisatie en financiering doen we nadrukkelijk samen met onze regiopartners.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Benutten landelijke financieringsregelingen

We benutten de mogelijkheden uit de Impulsregeling Klimaatadaptatie (uit het Deltafonds) om bijdragen te krijgen van het Rijk voor maatregelen om wateroverlast, droogte en gevolgen bij een overstroming te beperken, bij voorkeur ook in combinatie met andere doelstellingen, zoals onze footprint of de energietransitie.

Voortzetten stimuleringsregeling klimaatadaptatie

Wij zetten onze eigen stimuleringsregeling voor klimaatadaptatie voort met zichtbare acties gericht op het waterbewustzijn en waterbetrokkenheid van onze inwoners, zoals gemeentebrede acties voor regentonnen of infiltratiekragen. Door te focussen op kleinere investeringen zorgen we dat ook mensen met een kleine beurs klimaatrobuuste maatregelen kunnen nemen.

Versterken netwerkenpak klimaatadaptatie

Aan het einde van deze bestuursperiode is AGV als vanzelfsprekende netwerkpartner betrokken bij alle ruimtelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor een klimaatrobuuste toekomst van onze regio. Wij versterken de netwerkenpak klimaatadaptatie door medewerkers als 'grenswerkers' verbinding te laten leggen met allerlei andere partijen en dragen bij aan structurele oplossingen voor klimaatadaptatie bij deze partijen.

8 Dierenwelzijn

De opgave waar we voor staan

In het waterschap zijn dieren onze medebewoners. Ook voor hen zet AGV zich in. Dit komt zowel de biodiversiteit, de leefomgeving als de gezondheid van de bewoners ten goede.

Schoon water is de basis voor al het leven en verdient dus onze onvoorwaardelijke aandacht. Door de invloed van de mens sterven planten- en diersoorten wereldwijd in een angstaanjagend tempo uit. Het aantal weidevogels in Nederland is de afgelopen dertig jaar sterk afgenomen en dat geldt ook voor het aantal insecten. De afname van insecten is een direct gevaar voor de voedselvoorziening van mens en dier. Veel gewassen zijn voor de bestuiving en voortplanting afhankelijk van insecten. Als ons oppervlakte- en grondwater schoon zijn, kan de natuur herstellen van het enorme verlies aan biodiversiteit de afgelopen decennia.

Aandachtspunten

- **Soms zitten mensen en dieren elkaar in de weg.**
Zo kunnen muskusratten en bevers, maar ook honden, schade aanrichten in dijken en kades.
- **Invasieve exoten.**
Ook hebben bepaalde invasieve uitheemse soorten (zoals de Amerikaanse rivierkreeft) negatieve invloed op de ecologische kwaliteit en biodiversiteit.
- **Diervriendelijk onderhoud.**
Maaien van planten langs en in de oevers en het baggeren van sloten en kanalen gebeurt om de waterafvoercapaciteit in stand te houden, maar kan voor de dieren die in en om het water leven een levensbedreigende ingreep betekenen.

Bestuurlijke ambities

Wij hebben de ambitie om in deze bestuursperiode uit te groeien tot het meest diervriendelijke waterschap van Nederland. Wij willen bij het ontwerpen, inrichten, aanleggen en beheren van dijken en het watersysteem rekening houden met de belangen van alle dieren. Op die manier hoeven dieren niet de dupe te worden van beslissingen die het waterschap neemt. Waterveiligheid, waterbeheer en dierenwelzijn zijn geen tegenstrijdige belangen waartussen we hoeven te kiezen.

We willen dat dierenwelzijn een belangrijk uitgangspunt is bij alles wat we doen.

- We gaan dierenwelzijn vastleggen in beleid.
In de komende periode stellen we een Nota Dierenwelzijn en bijbehorende Uitvoeringsagenda op, vanuit het perspectief van de dieren in het waterschap.
- We kiezen in al ons werk voor een diervriendelijke aanpak.
- Waar mensen en dieren elkaar in de weg zitten hanteren we de volgorde zoals in onderstaande escalatieladder:

Escalatieladder Dierenwelzijn

- Waar mensen en dieren elkaar in de weg zitten, kiezen we voor de meest diervriendelijke oplossing. De voorkeur gaat daarbij uit naar het niet-ingrijpen. We passen altijd eerst een zo diervriendelijk en natuurlijk mogelijke aanpak toe. Er ontstaat vaak met de tijd een nieuw ecologisch evenwicht.
- Mocht het niet-ingrijpen toch tot problemen leiden, dan zetten we in op preventie. Preventieve maatregelen omvatten onder meer natuurvriendelijke oevers en graafwerkende dijkbekleding. Ook geven we voorlichting aan inwoners en andere overheden. Preventie is niet alleen het meest diervriendelijk, maar meestal ook het meest effectief. Om het herstel te versnellen nemen we maatregelen om de biodiversiteit te versterken.
- Pas in laatste instantie vangen we dieren weg of doden ze. Dit is de allerlaatste optie en we doen er alles aan om dit te voorkomen. Als het vangen en doden van dieren onvermijdelijk is, gebeurt dit op de meest humane wijze. Als er als gevolg van handelen van het waterschap sprake is van het doden van dieren, zullen deze door de destructor worden vernietigd. Zodra er zicht is op een gezond ecologisch evenwicht, stoppen we met het doden van dieren, omdat de kans dan groot genoeg is dat de betreffende diersoort niet opnieuw kan gaan domineren.
- Zodra wegvangen of doden niet meer nodig is, schakelen we terug naar preventie en niet-ingrijpen.

- Bij de crisisaanpak houden we rekening met dieren, zowel in het wild levend als gehouden.
- In de bedrijfskantine en bij door ons georganiseerde activiteiten en bijeenkomsten zorgen we voor voldoende en volwaardige plantaardige opties.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Schrijven Nota Dierenwelzijn

Indien mogelijk starten we in 2023 met het schrijven van een Nota Dierenwelzijn, inclusief een uitvoeringsagenda. Jaarlijks maken we hier een budget voor vrij en bespreken de stand van zaken. Het gaat dan onder andere om muskusratten, bevers, vissen en weidevogels. In de Nota beschrijven wij hoe we willen omgaan met het welzijn van dieren. De uitvoering van de Nota start 2024.

Dierenwelzijn meenemen in al het beleid

Dierenwelzijn nemen we integraal mee in al het beleid van het waterschap en het krijgt bij alle bestuursvoorstellen waar dat van toepassing is een eigen paragraaf. Dat geldt ook bij aanbestedingen in het programma van eisen en voor prestatie-eisen.

Graverij detecteren en weren

We willen detectiemethoden toepassen om graverij van dieren in dijken en kades op te sporen, zodat we tijdig reparatiewerkzaamheden kunnen uitvoeren met graafwerend materiaal. eDNA, een methode om de aanwezigheid van soorten in water aan te tonen, is een kansrijke technologie hiervoor. Om schade aan onze assets door gravende dieren te voorkomen, nemen we maatregelen zoals aanpassingen in de inrichting van onze dijken en infrastructuur zodat deze dieren zich daar niet vestigen.

Uitbannen van stroperij

We zetten ons in voor uitbanning van iedere vorm van illegale vangst en stroperij.

Rapporteren over doden van dieren

Jaarlijks rapporteren we hoeveel dieren AGV heeft gedood of laten doden, om welke reden, op welke manier en of er bijvangst is geweest. Doel is kennis op te doen om vervolgens te onderzoeken hoe we het doden kunnen verminderen.

Diervriendelijke catering

In aanvulling op "Carnivoor? Geef het door!" willen we in de bedrijfskantine, bij catering en banqueting altijd voldoende en volwaardige plantaardige keuzes. Van koffiemelk, koek en chocolade tot borrelhapjes, gebak en desserts.

Wij willen een veilige en gezonde leefomgeving voor vissen.

- Hiervoor intensiveren we de uitvoering van de Nota Vis.
- We streven naar begrenzen van de hengelsport.
- We streven naar toename van de palingstand en bescherming van de zeldzame kwabaal.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

De Nota Vis aanscherpen in ambitie en uitvoeringssnelheid

Voor de Nota Vis 2.0 nemen we een post op in de begrotingen met ingang van 2024. Aan de Nota Vis voegen we onder andere toe:

- Starten met het uifaseren van de verhuur van visrechten. Waar dit nog niet mogelijk is scherpen we de voorwaarden van de huurovereenkomsten aan.
- We faciliteren geen hengellekken.
- We onderzoeken de mogelijkheden om uitstrooien van visvoer te verbieden.
- We richten visvrije zones in rond alle vispassages, gemalen, stuwen, sluizen en inlaten van AGV. We handhaven strenger op deze visvrije zones.
- Het ambitieniveau voor de palingstand gaat omhoog. Wij ondersteunen hiervoor onder andere het initiatief van RAVON om een aalreservaat op te richten in de Sloterplas.
- In de Vinkeveense plassen, de Wijde Blick en de Spiegelplas komt de zeer zeldzame kwabaal nog voor. We zetten erop in om deze soort te behouden en hierover informatie te verzamelen die de bescherming ondersteunt.

Wij willen een landschappelijke inrichting van het watersysteem waarin vogels, insecten en andere dieren goed kunnen leven.

- Dit doen we door onze terreinen en dijken aantrekkelijk te maken voor weidevogels, vlinders en insecten. Dijken en kades kunnen aantrekkelijke leefgebieden vormen voor sommige diersoorten.
- Ook willen we ecologisch slootbeheer stimuleren en natuurvriendelijk onderhoud en beheer van kunstwerken, waterwegen, bermen, oevers en dijken. Daarbij richten we ons nog meer op duurzaam, ecologisch en diervriendelijk beleid.
- Bij harde oevers en steile kades willen we fauna-uitbreedplaatsen realiseren.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Eigendommen aantrekkelijk inrichten voor weidevogels

Wij maken onze terreinen en dijken aantrekkelijk voor weidevogels om zo mogelijke landbouwschade te voorkomen.

Verbeteren leefomgeving voor dieren

De leefomgeving van overige dieren als insecten, amfibieën en reptielen en het bodemleven willen we zoveel mogelijk behouden en verbeteren door positieve stimulans. Hiertoe omarmen we bijvoorbeeld de al ingezette transitie richting ecologische sloten en rollen deze waar mogelijk ook uit.

We zijn terughoudend bij beheer en onderhoud en maaien bermen, oevers en dijken op manieren die rekening houden met vlinders, bijen en andere dieren.

Fauna-uitbreedplaatsen aanleggen

Bij steile oevers en harde kades leggen we inhammen of fauna-uitbreedplaatsen aan om te water geraakte dieren te helpen op het droge te komen.

Versterken van ecosystemen om invasieve uitheemse soorten te weren

We zetten in op het versterken van ecosystemen, ook om verspreiding van invasieve uitheemse soorten tegen te gaan. We zetten in op diervriendelijke maatregelen om de verspreiding van invasieve uitheemse soorten, zoals de Amerikaanse rivierkreeft, tegen te gaan. Eén daarvan is het versterken van het ecosysteem. Een robuust ecosysteem herbergt namelijk natuurlijke vijanden, zoals de fuut en de otter, waardoor het de komst van uitheemse soorten beter aankan en weer in balans komt.

9 Moderne overheid

De opgave waar we voor staan

Ons waterschap ontwikkelt zich verder tot een herkenbare overheid met een duidelijke eigen identiteit en verantwoordelijkheid: een regionale waterautoriteit. We borgen de publieke waarden die daar onlosmakelijk bij horen. De verbreding van ons takenpakket en onze veranderende positie in het openbaar bestuur laten onverlet dat we een functionele, uitvoeringsgerichte overheid blijven. Onze uitvoeringskracht, de kwaliteit van de uitvoering en de uitvoerbaarheid van onze plannen zijn deze bestuursperiode dan ook belangrijke ankerpunten.

Aandachtpunten

– **Betrekken van burgers en bedrijven.**

Om een herkenbare overheid te zijn is het noodzaak om onze burgers en bedrijven daarbij te betrekken. Voor de uitvoerbaarheid van onze plannen is draagvlak nodig, voor het verbeteren van de kwaliteit de kennis en kunde van onze inwoners. Amstel, Gooi en Vecht pioniert bij participatie. Dat doen we door onze digitale infrastructuur zo in te richten dat informatie gemakkelijk gedeeld wordt en uitnodigt om reactie te geven en mee te beslissen. Groepen die onze informatie via het internet minder makkelijk weten te vinden, zoeken we op. De diversiteit van dit waterschap zal ook zijn weerslag vinden in onze besluiten.

Bestuurlijke ambities

We bouwen voort op succes en leren van anderen. De omgeving staat centraal in ons handelen:

- Met kennis van het gebied, omdat we in contact zijn met inwoners en we relatief weinig bureaucratie kennen. Burgerparticipatie gaat een steeds grotere rol spelen, zeker vanaf het moment dat de nieuwe Omgevingswet in werking treedt.
- Samen met andere spelers in het waterbeheer, in dialoog met provincie, rijk, gemeenten en andere waterschappen, om vernieuwing te brengen.
- Collectieve intelligentie gebundeld in het waterloket onder één overheidsgedachte. Hierin zijn we transparant, toegankelijk en duidelijk en combineren we vakmanschap met de behoefte en vraag van inwoners.

Kennis over het water moet voor iedereen toegankelijk zijn. We zorgen voor open data en we nodigen burgers en organisaties actief uit om hiervan gebruik te maken en te participeren.

We nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, op energie, grondstoffen en internationaal. In veel andere landen is de situatie rondom de waterveiligheid en de waterkwaliteit nog lang niet zo goed als bij ons. We delen een verleden met Suriname en kennen een grote vertegenwoordiging inwoners vanuit andere delen van de wereld. Via Wereld Waternet zorgen we dat we met onze kennis een bijdrage leveren aan de watervraagstukken in andere delen van de wereld.

We willen een goed functionerende overheid zijn waar mensen vertrouwen in hebben

- We doen dat door de basis op orde te brengen: de financiële informatie en processen, de belastinginning, de ICT, de digitale veiligheid, het risicomanagement, de implementatie van de nieuwe governancestructuur en de uitvoering van de stappen naar een bewuste waterschapsorganisatie die haar verantwoordelijkheden neemt.
- We versterken het democratisch functioneren van ons waterschap en werken dual.
- We zetten onze eigen identiteit stevig neer.
- We gaan het participatiebeleid evalueren en verbreden en de betrokkenheid van burgers bij water vergroten.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

De basis op orde brengen

Het goed functioneren als overheid vraagt dat de basis op orde is. In 2023/2024 geven we daarom de hoogste prioriteit aan de financiële administratie, het wegwerken van de achterstanden in de belastinginning, het borgen van de IT/IV en de uitvoering van de stappen naar een bewuste waterschapsorganisatie die haar verantwoordelijkheden neemt. We willen sterk vooruit. We zorgen ervoor dat de inwoners in ons gebied zich veilig en beschermd voelen.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Op orde brengen van het Risicomanagement

Het goed functioneren als overheid betekent ook dat ons Risicomanagement op orde is. Zowel in onze eigen organisatie en functioneren, maar ook buiten met anderen. Dat betekent dat we verdieping zoeken in de onderwerpen van de samenwerking met de veiligheidsregio's op het klimaatthema. En we oefenen met de veiligheidsregio de bescherming van de stad Amsterdam tegen het water, door het sluiten van het IJ-front, het Amstel-front en het 2 meter front.

Implementeren van governance-besluiten

We zetten in op de implementatie van de governance-besluiten - ook als de koepelvrijstelling niet gegarandeerd kan worden - en sturen in overleg bij waar dit nodig is. Een Raad van Toezicht is alleen acceptabel als die de toezichthoudende rol van het AB versterkt.

Versterken democratisch functioneren

Wij willen het democratisch functioneren van ons waterschap versterken. De ondersteuning van AB, DB en Dijkgraaf willen we daarom verder professionaliseren. We werken met voorrang aan het stevig neerzetten van de eigen identiteit van ons waterschap.

Evalueren en verbreden van het participatiebeleid

Het huidige participatiebeleid willen we zo snel mogelijk evalueren en verbreden. We zetten in op diversiteit en inclusiviteit van participatie en samen met de andere overheden zetten we in op gezamenlijk omgevingsmanagement.

Kennis delen

Wij investeren in overdracht en samen ontwikkelen van kennis over maatregelen die anderen kunnen nemen, zoals het vasthouden van regenwater. Bijvoorbeeld via het Uitdaagrecht, het recht waarmee inwoners taken kunnen helpen uitvoeren die het waterschap voorheen alleen uitvoerde.

Publieksprogramma's voor jongeren

De betrokkenheid van burgers met het water vergroten we door gerichte publieksprogramma's op jongeren en groepen die minder weten wat het betekent om hier met het water te leven.

Wij willen vooruitdenken.

- Dat doen we door onze strategische functie te versterken en door onderzoek en innovatie gericht op vernieuwing van beleid en systemen.
- En door een goede positie binnen de Unie van Waterschappen.
- We maken slim gebruik van data.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Organiseren van ambtelijke adviesruimte voor 'toekomstmakers'

We versterken de strategische functie van het waterschap door ruimte te scheppen voor ambtelijke 'Toekomstmakers', die gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven rechtstreeks aan het waterschapsbestuur.

Onderzoek doen naar beleids- en systeemvernieuwing

We verbreden het Onderzoek & Innovatieprogramma met een programma voor beleidsvernieuwing en een programma voor systeemvernieuwing om kansrijke ideeën verder te brengen en kansen van nieuwe wet- en regelgeving actief en bewust op te kunnen pakken.

Versterken van de positie binnen de Unie van Waterschappen

Ook de voorbereiding van de dossiers die binnen de Unie van Waterschappen spelen, willen we verder professionaliseren, zodat we ook daar ons goed positioneren en op het juiste moment betrokken zijn en invloed hebben.

Slim gebruik maken van data

We gaan slim gebruik maken van alle data uit de watercyclus, in combinatie met data van elders en gebruik van sensoren. Dit biedt goede kansen om gewenste ontwikkelingen verder vorm te geven. Zoals het automatisch bemonsteren en analyseren van zuiveringen en rioolgemalen en sensortechnologie voor onderzoeken naar bodemdaling.

We willen als regionale waterautoriteit verantwoordelijkheid nemen voor de brede wateropgaven in ons gebied.

- We maken een Blauw Omgevingsprogramma en gaan hierover in gesprek.

- We versterken de contacten met mede-overheden en buurwaterschappen om op de juiste momenten invloed te kunnen uitoefenen.
- We gaan proactief samenwerken onder de Omgevingswet.
- We benutten de mogelijkheden die de Waterschapsverordening biedt.
- We versterken ons opdrachtgeverschap richting Wereld Waternet.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Ontwikkelen van een Blauw Omgevingsprogramma

We weten goed wat we willen en maken dat duidelijk met een Blauw Omgevingsprogramma (meer richtinggevende update van de 'waterpraatkaarten') en voeren hierover het gesprek. In het Blauwe Omgevingsprogramma lichten we 3 perspectieven toe:

- Het historisch perspectief: wat is het verhaal van 'water in ons gebied'?
- Een toekomstperspectief: wat is de situatie van water en klimaat rond het jaar 2030?
- Een ontwikkelperspectief: wat zijn de ambities en stappen voor de komende jaren en hoe gaan we daaraan samen met de omgevingspartners invulling geven?

Dit vormt ook de basis voor Waterbeheerprogramma 2028-2033.

Wij nemen hierin met de provincies het voortouw om de partijen samen te brengen die relevant zijn voor het water. Zoals andere waterschappen, het Rijk, provincies, gemeenten, natuurorganisaties, recreatieschappen en het bedrijfsleven.

Versterken van ambtelijke en bestuurlijke contacten

Vanuit het bewustzijn dat wat speelt bij andere overheden in ons gebied en onze bureaus ook relevant is voor ons, versterken wij de ambtelijke en bestuurlijke contacten. We zijn goed op de hoogte als er relevante dossiers spelen, raadvragen gesteld worden of er belangrijke beïnvloedingsmomenten zijn. De actualiteit van de gemeentelijke rioleringsplannen en de discussie over een brede rioolheffing is bijvoorbeeld de komende periode een aandachtspunt.

Samenwerken onder de omgevingswet.

We benutten proactief de mogelijkheden om met onze Waterschapsverordening regels te stellen voor bijvoorbeeld klimaatadaptatie, waterkwaliteit en biodiversiteit. We zorgen ervoor dat andere overheden, wanneer die projecten uitvoeren die van invloed zijn op de kwantiteit en kwaliteit van het water, de kennis van het waterschap leidend laten zijn. Dit is bijvoorbeeld van toepassing op de Lutkemeerpolder en de Sloterplas.

Versterken opdrachtgeverschap richting Wereld Waternet

We richten ons internationaal op watergovernance en systeemverandering. We voelen hierin als welvarend waterland onze verantwoordelijkheid maar willen ook graag leren van oplossingen elders. We versterken ons opdrachtgeverschap richting Wereld Waternet.

We willen de trots, het vertrouwen en het werkplezier in onze organisatie versterken

De afgelopen jaren zijn niet makkelijk geweest voor onze ambtelijke organisatie en we voelen het als onze verantwoordelijkheid om te zorgen voor wederzijds vertrouwen, een goede samenwerking tussen AB, DB en organisatie en een frisse nieuwe dosis trots en werkplezier. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- We behandelen Waternet nadrukkelijk als ónze organisatie, die we delen met Amsterdam. We zorgen samen voor een hand-in-hand ontwikkeling van bestuurlijk en ambtelijk vakmanschap.
- We sturen ook op de bedrijfsvoering, binnen de context van een gezamenlijke organisatie met Amsterdam. We versterken het bestuurlijk opdrachtgeverschap en het ambtelijk opdrachtnemerschap.
- Samen met alle gemeenten en drinkwaterbedrijven in ons werkgebied versterken we de samenwerking in de watercyclus.
- We willen dat onze organisatie een inclusieve organisatie is waarbij alle medewerkers zich welkom, thuis voelen en gelijke kansen krijgen om hun talenten optimaal te kunnen inzetten.
- We zoeken actief naar mogelijkheden om evenementen zoals het 500-jarig bestaan van het waterschap te benutten voor een trotsmakende zichtbaarheid van ons waterschap en onze samenwerking in de watercyclus.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Samen met Waternet ontwikkelen van bestuurlijk en ambtelijk vakmanschap

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

We behandelen Waternet nadrukkelijk als ónze organisatie, die we delen met Amsterdam, en niet als een deelneming op afstand. We investeren dan ook in het fors verkleinen van de afstand tussen waterschapsbestuur, directie en medewerkers langs de waarden: nabij, aanspreekbaar en verrassingsvrij. We maken daarbij geen onderscheid in medewerkers die hun contract bij Waternet hebben en medewerkers die in dienst zijn van AGV. Zo zorgen we samen voor een hand-in-hand ontwikkeling van bestuurlijk en ambtelijk vakmanschap.

Sturen op bedrijfsvoering

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de hele organisatie en alle medewerkers, sturen we ook op de bedrijfsvoering. We zijn ons bewust dat we dit doen binnen de context van een gezamenlijke organisatie waarin we onze inzet op bedrijfsvoeringsaspecten altijd afstemmen met Amsterdam om tot effectief beleid voor de hele organisatie te komen. We realiseren ons dat bestuurders en het management van de organisatie ieder een eigen rol hebben, we versterken daarom het bestuurlijk opdrachtgeverschap en het ambtelijk opdrachtnemerschap.

Versterken van de samenwerking in de watercyclus

Samen met alle gemeenten en drinkwaterbedrijven in ons werkgebied versterken we de samenwerking in de watercyclus. De strategische agenda met Amsterdam ontwikkelen we daarom door tot een regionale watercyclusagenda. De identiteit van Waternet verschuift daarbij van integraal watercyclusbedrijf naar ondersteuningsorganisatie voor de samenwerking in de watercyclus. We onderzoeken hoe onze organisatie in de toekomst nog meer de rol van regionaal kennis- en innovatiecentrum kan vervullen en hoe ons gebouw nog meer de ontmoetingsplaats kan zijn voor grensdoorbrekende samenwerking in de watercyclus.

Versterken van een inclusieve en diverse organisatie

We willen dat onze organisatie een inclusieve organisatie is waarbij alle medewerkers zich welkom, thuis voelen en gelijke kansen krijgen om hun talenten optimaal te kunnen inzetten. Op deze manier is onze organisatie ook een betere afspiegeling van de samenleving in ons gebied en tevens een aantrekkelijk werkgever. We investeren daarom in een inclusieve en diverse organisatie, waarbij speerpunten zijn: informatie & voorlichting, werving & selectie, deelname aan interne en externe activiteiten, kennisontwikkeling en training, cultuur & leiderschap.

Evenementen benutten voor zichtbaarheid

In 2025 bestaat ons waterschap 500 jaar. Ook vindt in dat jaar de viering plaats van 750 jaar Amsterdam en de volgende editie van Sail. We zoeken actief naar mogelijkheden om die evenementen elkaar te laten versterken en te benutten voor een trotsmakende zichtbaarheid van ons waterschap en onze samenwerking in de watercyclus.

10 Digitalisering

De opgave waar we voor staan

Digitalisering speelt een grote rol bij het beheer van de assets, de klantprocessen en de bedrijfsvoering van het waterschap. Hierbij is continu aandacht nodig voor digitale beveiliging, privacy en soevereiniteit. AGV heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in het oplossen van een aantal problemen op dit gebied. Het verhogen van de digitale weerbaarheid en het verlagen van de digitale kwetsbaarheid heeft bij AGV nog steeds topprioriteit en zal de nodige aandacht blijven vereisen.

Een veilige digitale infrastructuur is van wezensbelang voor het waterschap. Alle activiteiten zijn ervan afhankelijk. We zetten data en algoritmen in voor de maatschappelijke opgaven en het versterken van de bedrijfsvoering.

Aandachtspunten

- **De wereld digitaliseert in hoog tempo**
Steeds meer worden bedrijfsprocessen geautomatiseerd, nemen robots een deel van het werk over, verzamelen sensoren continu data om bedrijfsprocessen te sturen en verbeteren en regelen mensen hun zaken online op het moment dat het hen uitkomt. Er ontstaan nieuwe uitdagingen, bijvoorbeeld op het gebied van cybersecurity, privacy, delen van data, artificiële intelligentie en ethiek.
- **Baseline ‘Basis op orde’**
In 2021 hebben de waterschappen gezamenlijk een minimaal ambitieniveau vastgesteld voor digitalisering.
- **Datagedreven bedrijfsvoering ontwikkelt zich snel**
Dit gaat over slim gebruik van data uit de watercyclus, in combinatie met data van elders en gebruik maken van sensoren en algoritmen, zoals AI om bedrijfsprocessen te verbeteren en bij te dragen aan duurzaamheidsdoelstellingen.
- **Cyberdreigingen nemen toe**
Digitale dreiging heeft een permanent karakter gekregen en cyberincidenten kunnen leiden tot maatschappij ontwrichtende schade. Dat geldt ook voor de uitvoering van de watertaken. De waterschappen volgen daarom de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en streven daarbij naar volwassenheidsniveau 4 (op een schaal van 1 tot 5). Ook volgen ze een richtlijn om hun procesautomatisering te beschermen (BIACS en CSIR). De waterschappen hebben ook Europese verplichtingen (vanaf 18 oktober 2024) om hun ICT te beschermen (NIS2).
- **Open overheid**
Open overheid is de ambitie om met behulp van digitalisering informatie zoveel als mogelijk openbaar te maken, waarbij de persoonsgegevens zijn beschermd. ‘Open overheid’ is niet alleen een wens, maar ook een wettelijke verplichting: de Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 van kracht geworden.
- **Personeelsschaarste en toenemende kosten**
ICT-Personeel is schaars en investeringen in ICT zijn kostbaar.

Bestuurlijke ambities

Digitalisering zien wij als een belangrijk hulpmiddel om onze taken, democratische processen en dienstverlening beter te kunnen uitvoeren en om beter grip te krijgen op de bedrijfsvoering. Ook zien we digitalisering als een belangrijk hulpmiddel om burgers en derden te betrekken bij de keuzes van het waterschap.

We werken actief samen aan cyberweerbaarheid met andere partijen.

We willen digitalisering inzetten om ons werk beter, effectiever en klantgerichter te kunnen uitvoeren.

- We gaan door met digitaliseren van onze watertaken, onze democratische processen, onze dienstverlening en onze bedrijfsvoering.
- We zetten in op een datagedreven bedrijfsvoering.
- We zorgen dat onze informatiehuishouding op orde is en duurzaam toegankelijk.
- We handelen volgens de privacywetgeving.
- We ontwikkelen softwarebeleid.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Voortzetten digitalisering, met oog voor digitale veiligheid

In ons digitaliseringsbeleid gaat verdere digitalisering van (1) onze watertaken, (2) onze democratische processen, (3) onze dienstverlening en (4) onze bedrijfsvoering, hand-in-hand met (5) versterking van onze digitale veiligheid. We hebben goed oog voor de mogelijke impact van digitaliseringsaspecten als AI op deze 5 thema's. Digitalisering van onze watertaken vraagt verdere inzet op bijvoorbeeld data en sensoren.

Digitaliseren als hulpmiddel bij maatschappelijke opgaven

We willen inzetten op datagedreven bedrijfsvoering en op delen van data met 'data deals'. Informatie willen we waar mogelijk weergeven in dashboards. Het open delen van informatie over de waterkwaliteit heeft daarbij de hoogste prioriteit.

Informatiehuishouding op orde en 'open overheid'

We willen voldoen aan de wettelijke eisen voor het gefaseerd openbaar maken van informatiecategorieën. Ook willen we voldoen aan de Archiefwet bij het op orde houden en toegankelijk maken van onze informatie. Daarbij hanteren we de principes van 'architecture by design', 'security by design', 'privacy by design' en 'archive by design'. We werken ook met 'open by design' en 'ethics by design'.

Privacy

Metingen die het waterschap in rioolwater doet, bijvoorbeeld in het kader van de volksgezondheid, mogen nooit herleidbaar zijn tot individuele personen. Ook bij metingen door drones en dergelijke houden we rekening met privacy.

Softwarebeleid

We willen strikte afspraken maken met Microsoft als hoofdleverancier van de Kantoorautomatisering en aanverwante systemen, over beschikbaarheid van code en support. Open Source software moet een plaats krijgen in de organisatie, zodat dit in aanbestedingen kan worden meegenomen.

Wij willen beschermd zijn tegen cybercriminaliteit.

- We versterken onze digitale veiligheid en cyberweerbaarheid.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Versterken cyberweerbaarheid

We geven een hoge prioriteit aan cyberweerbaarheid en hanteren daarbij een risicogestuurde aanpak. We hanteren de **veiligheidsstandaarden**:

- NIS2 in 2024.
- BIO niveau 4 in 2025.
- CSIR niveau 4 in 2026.

We zorgen ervoor dat de IT-infrastructuur en software faalveilig is ingericht om de impact van verstoringen te beperken.

Organiseren van een hackaton

We organiseren in de komende periode minimaal eenmaal een hackaton

We willen dat onze IT-systemen en –middelen duurzaam zijn.

- We blijven toetsen aan duurzaamheidscriteria zoals energieverbruik en onnodige aanschaf en verduurzamen het beleid een stap verder.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Toetsen aan duurzaamheidscriteria

We blijven de IT van het waterschap in brede zin toetsen aan duurzaamheidscriteria, zoals het beleid rondom werktelefoons en -laptops, de wijze van dataopslag, onnodig energieverbruik en onnodige aanschaf. Ook stellen we bij aanschaf eisen aan reparerbaarheid en modulariteit.

11 Financieel beleid

De opgave waar we voor staan

Ons waterschap heeft op financieel gebied flinke uitdagingen. De combinatie van de grote maatschappelijke en ecologische opgaven in combinatie met interne uitdagingen hebben geleid tot een situatie dat de reserves uitgeput zijn en de begroting ontoereikend is om alle opgaven adequaat te adresseren. De komende bestuursperiode zal in het teken staan van het op orde krijgen van de financiën om zo de uitdagingen het hoofd te kunnen bieden. Het is onontkoombaar om de tarieven in het eerste jaar van deze bestuursperiode verder te verhogen dan we normaal wenselijk zouden vinden.

Aandachtspunten

- **We staan er financieel niet goed voor.**
Voor 2023 kan de investeringsruimte nauwelijks groeien, voor 2024 moeten de tarieven fors omhoog, vanaf 2025 bereiken we een iets gezondere situatie.
- **Nieuw belastingstelsel.**
Het belastingstelsel van de waterschappen wordt waarschijnlijk vanaf 2025 anders voor de watersysteemheffing.
- **Kostenontwikkeling.**
Er moet beter inzicht komen in de kostenontwikkeling op lange termijn.
Leningen als gevolg van achterstallige belastinginkomsten moeten voorkomen worden.

Bestuurlijke ambities

We willen een financieel gezonde organisatie zijn. We hebben een goede onderbouwing van onze tarieven, ook al wijken die wellicht af van het verleden en van andere waterschappen. Het eerlijke verhaal is dat de tarieven de komende jaren gaan stijgen door de klimaatverandering, de aanleg en het onderhoud van assets, het aanpakken van de vervuiling, het op orde brengen van het ecosysteem en het veiligstellen van de (drink)waterwinning.

We kiezen ervoor om nu de reserves aan te vullen en ruimte en focus te hebben voor de noodzakelijke investeringen. Door snel te verhogen zorgen we voor lagere rentelasten. De kosten willen we zo veel mogelijk naar draagkracht verdelen.

We willen een financieel gezonde organisatie.

- We herstellen de vermogenspositie van ons waterschap
- Daarvoor is het nodig de tarieven te verhogen.
- En de achterstand in de belastinginning zo snel mogelijk weg te werken.
- We willen in 2027 het investeringsniveau op meer dan 100 miljoen euro hebben.
- Daarbij bezuinigen we in principe niet op personeel of digitalisering.
- We stellen een nieuwe Nota Financieel Beleid op met daarin uitgangspunten en criteria voor financiële bijsturing.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Opstellen nieuwe Nota Financieel Beleid en Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie AGV

Op orde brengen van de reserves

De tarieven zullen in 2024 fors stijgen vanwege

- Het op orde brengen van de bedrijfsvoering.
- Inhalen van zaken die we in 2023 moesten temporiseren vanwege het begrotingstekort.
- Het op orde brengen van de organisatie om de maatschappelijke opgaven goed te kunnen adresseren.

De tariefstijgingen leiden dus niet direct tot meer investeringen of hogere ambities. De reserves moeten op orde zijn om snel naar een aanvaardbaar ambitieniveau te komen.

Versnellen van de belastinginning

We versnellen de belastinginning waar mogelijk. Daarbij stappen we af van het uitgangspunt dat we niet meerdere aanslagen in een keer willen opleggen.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Het investeringsniveau op het gewenste peil brengen

Het doel is om in 2027 het investeringsniveau op meer dan 100 miljoen per jaar te hebben. Het streven is dat de tarieven in 2027 weer dicht bij het inflatieniveau liggen, zonder dat dit gevolgen heeft voor het investeringsniveau of de exploitatie, rekening houdend met onverwachte ontwikkelingen in de grote en complexe opgaven.

Inzetten op minder inhuur

We zetten in op het betrekken van meer eigen personeel en minder inhuur. We bezuinigen in principe niet op personeel omdat een goed personeelsbestand essentieel is voor een gezonde bedrijfsvoering.

Niet bezuinigen op ICT

We houden een relatief hoog investeringsniveau in ICT aan, met als doel voldoende inzicht te hebben, voor betere sturingsmechanismen en uit veiligheidsoverwegingen. We bezuinigen in principe niet op digitalisering omdat deze essentieel is voor een gezonde bedrijfsvoering.

Meer inzetten op subsidies verkrijgen

We vergroten de ambtelijke capaciteit voor het verkrijgen van subsidies van provincies, Rijk en EU.

Wij willen een verdeling van de kosten naar draagkracht.

- Daarvoor hanteren we onder andere een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Hanteren van een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid

We blijven het grootst mogelijk ruimhartige kwijtscheldingsbeleid hanteren.

Onderzoeken mogelijkheden voor verdeling naar draagkracht

We bekijken of binnen het nieuwe belastingstelsel in 2025 een nog betere verdeling naar draagkracht mogelijk is.

We willen dat de vervuiler meer gaat betalen.

- Dit uit oogpunt van rechtvaardigheid en als financiële prikkel.

Activiteiten om nader uit te werken in een Uitvoeringsprogramma

Onderzoeken mogelijkheden voor versterken van het principe 'de vervuiler betaalt'

De vervuiler moet meer gaan betalen. We zetten in op het bouwen van een sturingsmechanisme waarmee we kunnen differentiëren bij de inning, bijvoorbeeld door een waterverbruik-gerelateerde zuiveringsheffing.

Het belastingstelsel biedt beperkte ruimte voor 'de vervuiler betaalt' in de zuiveringsheffing. De vervuiler laten betalen levert geen extra inkomsten op, maar is uit oogpunt van rechtvaardigheid en als financiële prikkel wenselijk.

12 Bijlage – portefeuilleverdeling

	PvdA (de Buisonjé)	PvdA (Deurloo)	WN (Mager)	PvdD (Bloemberg)	Ongebouwd (van Rijn)	Dijkgraaf (Sylvester)
	Voldoende water	Financiën (incl. belastingen, deelnemingen, vastgoed)	Schoon water / zuiveringen	Gezond water / KRW	Waterveiligheid	Moderne overheid
	Water Bodem Sturend (RO)	Digitalisering	Klimaat (adaptatie en mitigatie)	Dierenwelzijn (incl. muskusratten-beheer)	Gebieds-processen (NPLG, Bodemdaling, Stikstof)	Crisis-beheersing
	Cultuur & Recreatie	Participatie	Innovatie & internationaal	Biodiversiteit	Baggeren	Toezicht & handhaving
			Governance (t/m organisatie besluit)	Omgevingswet / Keur / Legger	Agrarisch waterbeheer	
Loco dijkgraaf	2 ^e loco	5 ^e loco	1 ^e loco	3 ^e loco	4 ^e loco	
Uniecommissie	CWS	CBCF	CINTER	CWE	CWK	
Tot 1-1-'24 (3 fte)	1,0 fte		0,6 fte + 0,4 fte Unie	0,8 fte	0,6 fte	
Vanaf 1-1-24 (4 fte)	1,2 fte		1,0 fte (vanaf einde Uniebestuurs-lidmaatschap)	1,0 fte	0,8 fte	